



**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
ZA 2010. GODINU**

Broj: 04-08/11

Sarajevo, lipanj 2011. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
PREDSJEDNIKU VLADE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
MINISTRU FINACIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Temelj za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidiranih finansijskih izvješća **Proračuna Zapadnohercegovačke županije** (u daljem tekstu: Županije) za 2010. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2010. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavješćavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Temelj za izražavanje mišljenja:

- 1. Ne može se potvrditi da je prilikom planiranja, izrade i donošenja Proračuna Županije postupljeno sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji BiH, obzirom da je izmjenama i dopunama Proračuna za 2010. godinu planiran deficit u iznosu 17.192.900 KM, a za iznos od 6.692.900 KM nisu obezbijeđeni izvori financiranja (točka 4.3 Izvješća).**
- 2. Ne može se potvrditi da su sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH i Zakona o riznici u FBiH sačinjavani planovi novčanih tijekova, koji predstavljaju temelj za izvršenje Proračuna Županije, na bazi relevantnih i svih neophodnih podataka i informacija prikupljenih iz različitih izvora. Također, tromjesečni i mjesečni operativni planovi proračunskih korisnika nisu odobravani na osnovu prethodno sačinjenog plana novčanih tijekova (točka 4.3 Izvješća).**
- 3. Ne može se potvrditi da je izvršenje Proračuna adekvatno praćeno niti su donesene privremene mjere za uravnoteženje Proračuna obzirom na smanjenje prihoda, primitaka i finansiranja tako da ukupni rashodi i izdaci nisu pokriveni ukupnim**

prihodima i primicima, što je na kraju godine rezultiralo iskazanim proračunskim deficitom u iznosu od 11.301.253 KM (točka 4.9 Izvješća)

4. Proračun Zapadnohercegovačke Županije za 2010. godinu je usvojen, a da nije donesen plan pokrića, odnosno nisu utvrđeni izvori za financiranje deficita kako je propisano člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH, koji na dan 31.12.2010. godine iznosi 33.449.703 KM (točka 4.9 Izvješća).
5. Ne možemo potvrditi iskazani višak rashoda nad prihodima (33.449.703 KM) iz razloga što je u vanbilančnoj evidenciji iskazan iznos od 8.114.608 KM koji se odnosi na neizmirene obveze za doprinose za obračunate i isplaćene plaće iz ranijih godina i za koji je manje iskazan akumulirani deficit (točka 4.9 Izvješća).
6. Knjigovodstveno nije evidentiran dio obveza iz 2010. godine u iznosu od 995.842 KM (kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi 847.824 KM i Uprave za ceste 148.018 KM), dok je dio troškova iz 2008. godine od 422.085 KM evidentiran na poziciji kratkoročnih vremenskih razgraničenja, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, a isto ima za posljedicu nerealno iskazan fincijski rezultat i manje iskazan deficit za iznos od 1.417.927 KM (točke 4.5.2, 4.5.3 i 4.9 Izvješća).
7. Iskazani rashodi i izdaci u iznosu od 2.271.795 KM odnose se na izdatke iz 2009. godine, što znači da isti nisu evidentirani u periodu kada su i nastali, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, a što je utjecalo na nerealno iskazivanje deficita Proračuna Županije (točka 4.9 Izvješća).
8. Raspodjela sredstava tekućih prijenosa, koji su u nadležnosti Vlade Županije, u ukupnom iznosu od 4.234.370 KM izvršena je bez prethodno utvrđenih kriterija kojim bi se definirao način ocjene i vrednovanje potencijalnih korisnika prilikom dodjele sredstava. Nije u potpunosti proveden nadzor nad namjenskim korištenjem tekućih prijenosa za koje su nadležni Vlada Županije, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa, Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša (točka 4.5.3 Izvješća).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, Godišnja financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke Županije ne prikazuje istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2010. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja tj. Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Zapadnohercegovačke Županije tijekom 2010. godine nije bilo u svim materijalno– značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljnje kvalifikacije na naše Mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- za realizaciju dijela sredstava transfera potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji (3.150.000 KM) za koje je nadleženo Ministarstvo gospodarstva nismo u mogućnosti dati kvalifikaciju o usklađenosti doznačenih sredstava sa propisima, zbog ograničenja uvida u dokumentaciju koja je izuzeta od strane MUP- a Županije- Sektora krim policije (točka 4.5.3 Izvješća).

Sarajevo, 15.04.2011. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.



K A Z A L O

1.	UVOD.....	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	5
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća.....	5
4.2	Sustav internih kontrola	5
4.3	Proračun za 2010. godinu	7
4.4	Prihodi i primici Proračuna Županije za 2010. godinu.....	8
4.5	Tekući rashodi	11
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova uposlenih	12
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge.....	13
4.5.3	Tekući prijenosi	16
4.6	Nabave, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavama u BiH	23
4.7	Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2010. godine.....	25
4.8	Tekuća pričuva	25
4.9	Financijski rezultat	26
4.10	Novčana sredstva.....	26
4.11	Kratkoročna potraživanja.....	27
4.12	Kratkoročne obveze i razgraničenja	27
4.13	Dugoročne obveze.....	27
4.14	IT sustav.....	27
5.	KOMENTAR.....	29



IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
za 2010. godinu

1. UVOD

Zapadnohercegovačka županija (u daljem tekstu: Županija), kao federalna jedinica FBiH uspostavljena je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Zapadnohercegovačke županije. Županija svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom Zapadnohercegovačke županije je propisano da Županija ima sve ovlasti koja Ustavom Federacije nisu izričito povjerena federalnoj vlasti ili koja nisu Ustavom Federacije utvrđena kao zajedničke ovlasti Federacije i Županije. Prema Ustavu Zapadnohercegovačke županije, Županija ima ovlasti za: donošenje odluka, u okviru utvrđene ekonomske politike, za poticanje gospodarskog i društvenog razvitka; financiranje djelatnosti županijske vlasti ili djelatnosti pod njezinim pokroviteljstvom oporezivanjem, posudbom ili drugim sredstvima; utvrđivanje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi, te osiguranje naobrazbe; utvrđivanje i provedbu kulturne politike; utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se odnose na uređivanje i izgradnju stambenih objekata; utvrđivanje politike u svezi s reguliranjem i osiguranjem javnih službi; donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje; donošenja propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti; utvrđivanje politike u svezi s osiguranjem radio i TV postaja, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog djelovanja, te osiguranje njihovog rada; provedba socijalne politike i uspostava službi socijalne skrbi; stvaranje i provedbu politike županijskog turizma, razvoj turističkih resursa.

Zakonodavnu vlast u Županiji vrši Skupština Županije, a izvršnu Vlada Županije koju čine Premijer i 8 ministara. Funkciju županijske uprave vrši osam ministarstava, uprave i upravne ustanove i zavod sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu županijske uprave, kojim se utvrđuje ustrojstvo županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija, određuje njihov djelokrug i druga pitanja organizacije i rada. Županijskim ministarstvima rukovodi ministar, a radom uprava, upravnih ustanova i zavoda rukovode direktori.

Sredstva za rad županijskih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa, utvrđuju se Proračunom Županije.

Proračunom Županije za 2010. godinu planirani broj uposlenih iznosio je 2.169, a prema prezentiranim podacima prosječan broj uposlenih tijekom 2010. godine bio je 2.034.

Sjedište Vlade Županije je u Širokom Brijegu, ulica Stjepana Radića broj 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije za 2010. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika u Županiji sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije za 2010. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda financijskih izvješća i pripadajućih računa korisnika županijskog proračuna, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja proračuna, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni financijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sustav internih kontrola.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima, u prosincu 2010. godine i travnju 2011. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Proračuna Županije za 2010. godinu konstirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Potrebno je donijeti Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definirati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika. Donijeti sve nedostajuće akte u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava, te osigurati njihovu dosljednu primjenu.*
- *Potrebno je uspostaviti internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika.*
- *Planiranje proračunskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije, uz proračunske zahtjeve sačinjavati detaljna obrazloženja predviđenih potreba a izradu Proračuna u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima. Donijeti Plan pokrića deficita sukladno Zakonu o proračunima u FBiH u cilju obezbjeđenja izmirivanja istog.*
- *Sačinjavati mjesečne planove novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice koji predstavljaju temelj za izvršenje Proračuna i sa istim uskladiti izvršenje proračuna.*
- *Potrebno je da se sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele uredi vrsta i način korištenja vlastitih prihoda. Evidentiranje i usuglašavanje prihoda vršiti sukladno odredbama Zakona o Riznici u FBiH i Naputka o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.*
- *Potrebno je vršiti obračun i fakturiranje koncesionih naknada, temeljem svih potpisanih ugovora o koncesiji i potraživanja po istim knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi Riznice. Poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu dugovanja po osnovu koncesionih naknada.*
- *Potrebno je da Geodetska uprava Županije, u utvrđenim terminima, snima situaciju ležišta i vodi plan ležišta, a jedan primjerak plana dostavlja koncesionaru koji obavlja eksploataciju sukladno zaključenim ugovorima o koncesijama.*
- *Donijeti provedbene akte kojim će se regulirati procedure postupanja nadležnih proračunskih korisnika u dijelu utvrđivanja cijena koncesionih naknada i osiguranja nadzora nad provedbom sklopljenih ugovora o koncesijama. Utvrditi namjenu prihoda ostvarenih po osnovu koncesija.*
- *Prikupljena sredstva po osnovu vodnih naknada, naknada za šume, naknade za zaštitu i spašavanje i naknada za ceste trošiti namjenski, pravovremeno i u cijelosti sukladno zakonskim propisima i za iste je potrebno da Vlada donese programe utroška sredstava.*
- *Prikupljena a neutrošena sredstva knjigovodstveno evidentirati na poziciji vremenski razgraničenih prihoda kako bi se omogućilo praćenje namjenskog utroška ovih sredstava.*
- *Poreze i doprinose na i iz plaća na isplaćene plaće potrebno je plaćati u rokovima sukladno zakonskim propisima i redovno upućivati zahtjeve za refundaciju bolovanja preko 42 dana.*
- *Program za obračun plata i naknada potrebno je uvezati sa Glavnom knjigom Riznice, što bi olakšalo knjiženje i moguće greške svelo na minimum, te u konačnici omogućilo evidentiranje svih naknada bruto plaća pojedinačno.*
- *Prilikom obračuna i isplate naknada za službena putovanja dosljedno primjenjivati Odluku o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna Županije.*



- *Evidentiranje izdataka vršiti na odgovarajućoj poziciji i periodu na koji se odnosi sukladno Pravilniku o knjigovodstvu FBiH.*
- *Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će definirati način i kontrola korištenja službenih vozila, utvrditi Normative utroška goriva po vozilu u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava za ove namjene.*
- *Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.*
- *Sukladno Zakonu o cestama FBiH nadležne institucije trebaju da donesu Strategiju razvoja regionalnih i lokalnih cesta i Srednjoročni program održavanja i zaštite, kao i Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta.*
- *Osigurati da se prikupljena sredstva temeljem Zakona o cestama FBiH u cijelosti stave na raspolaganje Upravi za ceste u cilju njihovog namjenskog korištenja.*
- *Potrebno je donijeti pisane procedure vezano za korištenje sredstava reprezentacije i definirati pravo, način, visinu i kontrolu utroška ovih sredstava, u cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava.*
- *Izdatke za stručno usavršavanje uposlenih odobravati samo za stjecanje zvanja na radnim mjestima na kojima su isti raspoređeni.*
- *Proračunski korisnici za poslove izvršene na temelju zaključenih ugovora o djelu treba da osiguraju dokaz da je ugovoreni posao zaista i izvršen i obezbijediti izvještavanje o izvršenom poslu.*
- *Poduzeti potrebne aktivnosti kako se redoviti poslovi sistematizirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta ne bi obavljali po ugovoru.*
- *Potrebno je regulirati način sufinanciranja Studentskog centra i utvrditi kriterije na osnovu kojih bi se planirala i utvrdila visina sredstava za ove namjene.*
- *Potrebno je sukladno Odluci Skupštine Županije o preuzimanju osnivačkih i vlasničkih prava i obveza nad Radio-televizijom Herceg – Bosne d.o.o. Mostar zaključiti poseban Ugovor kojim će se regulirati sva potrebna pitanja, sukladno važećim zakonima.*
- *Potrebno je da Vlada osigura da korisnici sredstava tekućih prijenosa za izgradnju lokalne infrastrukture dostave izvješće o utrošku sredstava i da vrši stvarni nadzor nad realizacijom ovih sredstava kako bi se potvrdilo da su ista utrošena za namjene za koja su doznačena.*
- *Potrebno je da se sredstva tekućih prijenosa realiziraju uz primjenu utvrđenih kriterija, odnosno da se donesu Programi utroška sredstava sa mjerljivim parametrima na temelju kojih će se odrediti visina sredstava tekućih prijenosa po korisnicima.*
- *Zaključcima Vlade o odobravanju sredstava utvrditi namjenu korištenja sredstava te osigurati izvješćivanje korisnika o namjenskom utrošku istih.*
- *Potrebno je da proračunski korisnici izvješćuju Ministarstvo financija i Vladu Županije o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna Županije. Propisati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava i isti provoditi.*
- *Potrebno je sredstva za tekuće prijenose planirati i realizirati na proračunskom razdjelu korisnika u čijoj su nadležnosti isti.*
- *Potrebno je osigurati da Agencija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva podnosi izvješće o utrošku sredstava, kao i da Ministarstvo gospodarstva vrši nadzor nad utroškom istih u cilju osiguranja namjenskog utroška sredstava i postizanja ciljeva postavljenih Programom uroška sredstava.*
- *Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji utvrditi samo vrste poticaja koje su predviđene Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji u Županiji.*
- *Sredstava tekućeg prijenosa za podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji dodjeljivati samo za namjene definirane Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.*



- *Uspostaviti centralnu bazu podataka o korisnicima i vrstama novčanih potpora sukladno Zakonu o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji u Županiji.*
- *Osigurati da se prikupljena sredstva po osnovu opće i posebne vodne naknade, kao i naknada za korištenje i eksploataciju šuma troše u namjene utvrđene zakonskim propisima koji tretiraju ovu oblast i za realizaciju istih donijeti programe utroška sredstava. Osigurati izvješćivanje korisnika o utrošku sredstava i vršiti nadzor nad namjenskim utroškom istih.*
- *Prilikom realizacije tekućih pijenosa za kulturu i šport primjenjivati odluke Vlade o kriterijima izbora i raspodjeli sredstava za kulturu i šport.*
- *Definirati kriterije na osnovu kojih bi se utvrdila visina sredstava za prijenos neprofitnim organizacijama – ustanovama kulture.*
- *Potrebno je da Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša osigura nadzor i provjeru nad utroškom doznačenih sredstava i ukoliko utvrdi nepravilnosti (sredstava odobrena na osnovu netačnih podataka ili nenamjenski utrošena) postupi sukladno tački X Programa utroška sredstava.*
- *Potrebno je da u narednom periodu povjerenstvo imenovano od strane Vlade provodi aktivnosti u svezi utvrđivanja stanja kod realizacije odobrenih projekata lokalne komunalne infrastrukture, te sačinjava mjesečna izvješća o radu i podnosi Vladi sukladno Rješenju o imenovanju povjerenstva.*
- *Potrebno je prilikom raspodjele sredstava tekućih prijenosa za udruge kod Ministarstva prostornog uređenja propisati kriterije sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena, vrednovanje svrhe i cilja programa. Vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava i sačinjavati zapisnike o izvršenom nadzoru.*
- *Sukladno odredbama zakona o izvršenju proračuna za realizaciju sredstava za udruge branitelja donijeti program utroška sredstava, propisati opće i posebne kriterije za dodjelu sredstava, propisati način utroška sredstava, obvezu podnošenja izvješća o namjenskom utrošku istih, regulirati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava. Sredstva odobravati u okviru nadležnosti Ministarstva i Vladi podnositi izvješće o utrošku sredstava.*
- *Potrebno je da Vlada na prijedlog proračunskih korisnika donosi Program utroška sredstava kapitalnih izdataka za nabavu stalnih sredstava sukladno Zakonu o izvršenju proračuna Županije, a da proračunski korisnici donose Plan nabavki roba, usluga i radova sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima predmeta nabave.*
- *Postupke nabave roba vršiti sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH u cilju osiguranja principa ekonomičnosti i efikasnosti trošenja javnih sredstava.*
- *Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora u dijelu ugovorenog načina plaćanja i rokova izvršenja predmeta ugovora.*
- *Potrebno je popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine, potraživanja i obveza Županije i isto uskladiti sa knjigovodstvenim stanjem, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH.*
- *Potrebno je donijeti kriterije za uporabu sredstava tekuće pričuve i ista koristiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju Proračuna Županije. Odlukama o korištenju sredstava tekuće pričuve utvrditi obvezu podnošenja izvješća o utrošku istih.*
- *Potrebno je u narednom periodu izvršiti analizu iskazanog deficita i poduzeti adekvatne mjere na planiranju pokrića istog sukladno važećim zakonskim propisima.*
- *Preporučujemo izgradnju automatskog interfejsa sustava za obračun plaća sa sustavom Riznice. Osigurati pouzdano održavanje sustava za obračun plata.*
- *Preporučujemo organizaciju IT funkcije u Županiji u svrhu ostvarivanja podrške IT sustava .*
- *Preporučujemo da se u svrhu kontrole stvarno izvršenih usluga definiranih ugovorom o održavanju vodi evidencija o količini, vrsti i vrijednosti izvršenih usluga.*
- *Definirati pravila održavanja sustava putem daljinskog pristupa.*



- *Izraditi pisana pravila i procedure za izradu pričuvnih kopija podataka sukladno najboljim praksama.*
- *Preporučujemo adekvatnu antivirusnu zaštitu IT sustava u skladu sa sigurnosnim prijetnjama i izloženosti sustava rizicima od djelovanja „lošeg“ softvera.*
- *Preporučujemo implementaciju kontrole aktivnosti korisnika putem posebnih korisničkih naloga za korisnike RAS sustava kao i definiranja pravila korištenja korisničkih naloga i lozinki sukladno standardima i potrebama posla.*
- *Preporučujemo implementaciju kontrole iznosa na unosu operativnog proračuna poređenjem sa iznosom zakonskog proračuna i ograničenjem unosa na iznos ne veći od zakonskog proračuna.*
- *U svrhu kontrole dodjelom odgovarajućeg ovlaštenja omogućiti pristup pomoćniku ministra za operativni proračun izvješćima operativnog proračuna.*
- *Preporučujemo implementaciju datuma početka odnosno prestanka važenja procenata raspodjele prihoda u tabeli raspodjela u aplikaciji RAS u svrhu lakše kontrole primjene procenata raspodjele prihoda.*
- *Izvršiti potrebne izmjene u aplikaciji FMIS u svrhu korigiranja grešaka na izvješćima.*
- *Preporučujemo izradu strateškog plana informatičkog razvoja u skladu sa strateškim planom poslovnog razvoja u svrhu ostvarivanja adekvatne podrške radnim i poslovnim procesima koji se izvršavaju u Županiji i ostvarivanja ciljeva iz reforma javne uprave i osiguranja kvalitetnih servisa građanima.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Na osnovu izvršene revizije Konsolidiranih finansijskih izvješća Proračuna Županije za 2010. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama **ističemo da od ukupno 49 danih preporuka po 45 nije postupljeno, djelimično je postupljeno po 3 date preporuke, a u potpunosti je postupljeno po 1 preporuci.**

Preporuke po kojima je djelomično postupljeno, a odnose se na:

- redovito vršenje obračuna i fakturiranje temeljem zaključenih ugovora o koncesijama i potraživanja po istom knjigovodstveno evidentiranje u Glavnoj knjizi Riznice;
- dosljedno poštivanje odredbi Zakona o javnim nabavama BiH prilikom provođenja postupka nabavi roba, usluga i radova i osiguranje dosljedne primjene odredbi zaključenih ugovora, te za dodatne i nepredviđene radove zaključivati aneks ugovora;
- poštivanje pisanih procedura prilikom uporabe službenih mobilnih telefona u dijelu refundacije stvorenog prekoračenja.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno i odnose se na:

- u okviru Jedinственог računa Riznice, otvaranje posebnog namjenskog podračuna za potrebe prikupljanja sredstva po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Navedeni podračun je otvoren tijekom 2011. godine.

4.2 Sustav internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sustava internih kontrola, kako bi se procijenila točnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijska izvješća i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na Vladi Županije i rukovodiocima proračunskih korisnika, a temelj funkcionalnog sustava internih kontrola je postojanje

odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutarnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Oni su također odgovorni za uspostavljanje i održavanje sustava upravne i računovodstvene kontrole nad proračunima, odobrenim finansijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i proračunskim izdacima i isplatama.

Značajno je napomenuti da je u kolovozu/rujnu 2010. godine smjenjena županijska Vlada, a imenovan je novi saziv Vlade koji je u revidiranoj godini djelovao u tehničkom mandatu. Do okončanja revizije nije formirana vlast sukladno izbornim rezultatima (koji su održani u listopadu 2010. godine).

Tijekom 2010. godine, od strane Županije, nisu poduzete aktivnosti na donošenju propisa u rokovima utvrđenim Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH (Službene novine broj 45/10) i Zakonom o plaćama i naknadama policijskih službenika FBiH (Službene novine broj 45/10).

Proračunski korisnici su uz suglasnost Vlade Županije donijeli pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji koji definiraju organizaciju, opis poslova uposlenih, sustav rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva financija predviđeno je 56 uposlenika, od čega je u 2010. godini bilo uposleno 32 djelatnika. Bitno je istaći da od sistematiziranih sedam radnih mjesta šefova odsjeka uključujući i šefa računovodstva su popunjena samo dva (šef odsjeka za javne prihode i šef odsjeka za centralizirani obračun i isplatu plaća i naknada), što je utjecalo na efikasno izvršavanje poslova i radnih zadataka i rukovođenje. Nepopunjenost na ključnim radnim mjestima imala je za posljedicu da u Ministarstvu financija nije uspostavljen efikasan sustav internih kontrola i kontrolnih postupaka u dijelu finansijskog poslovanja, planiranja, izvršenja i nadzora nad izvršavanjem Proračuna.

Konstatirano je da proračunski korisnici još uvijek nisu donijeli akte propisane Smjericama za uspostavu i jačanje sustava internih kontrola, kojim bi se osigurali kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja javnih sredstava.

Proračunski korisnici nisu donijeli Pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, iako je člankom 62. Zakona o proračunima u FBiH propisano da proračunski korisnici imaju obvezu urediti sustav interne kontrole i donijeti navedeni pravilnik, kojim bi se osigurao način korištenja resursa sukladno postavljenim ciljevima i zaštita istih od gubitaka, prijevare ili lošeg upravljanja. Iako su prethodnim revizorskim izvješćem date preporuke za poboljšanje sustava internih kontrola, ne može se potvrditi da je uspostavljen cjelovit sustav internih kontrola kroz donošenje potrebnih akata, procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikaciju nadležnosti i odgovornosti i procjenu rizika.

Prema našoj procjeni sustav internih kontrola nije uspostavljen na način koji bi otkrio i spriječio pogrešna iskazivanja u godišnjim izvješćima i osigurao zakonit i namjenski utrošak sredstava. Rukovodstvo je usvojilo određen dio propisa vezanih za obavljanje poslovnih aktivnosti što predstavlja podlogu za ugradnju sistema internih kontrola u kompletan proces. Međutim, rukovodne strukture nisu posvetile dužnu pažnju implementaciji nadzora nad planiranjem i trošenjem javnog novca.

Navodimo nedovoljno funkcioniranje sustava internih kontrola kod izrade, donošenja i izvršenja Proračuna i sačinjavanja mjesečnih i tromjesečnih planova novčanih tijekomova; neevidentiranja rashoda i izdataka u periodu u kojem su i nastali, nepostojanje adekvatnih kontrolnih aktivnosti prilikom obračuna i isplate putnih troškova, realizacije tekućih prijenosa, utvrđivanja kriterija i primjene istih prilikom odabira korisnika prijenosa kao i utvrđivanja visine sredstava i neprovođenje nadzora od strane nadležnih ministarstava nad namjenskim korištenjem sredstava odobrenih po tekućim prijenosima. Uočili smo i nedovoljnu suradnju i komunikaciju između Vlade Županije i Ministarstva financija prilikom planiranja i realiziranja tekućih prijenosa, od kojih navodimo izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata, izvršenih sa pozicije tekućih prijenosa Vlade, a isti su trebali biti planirani i evidentirani na pozicijama kapitalnih izdataka škola za koje je nadležno Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa.

Na razini Županije nije donesen propis o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele kojim bi se uredila vrsta i način korištenja vlastitih prihoda. Također kontrolne aktivnosti nisu uspostavljene na adekvatan način u dijelu namjenskog trošenja sredstava prikupljenih temeljem posebnih zakonskih propisa (posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, opće i posebne



vodne naknade, naknade za opće korisnu funkciju šuma i proširenu biološku reprodukciju šuma), čije je trošenje u nadležnosti određenih proračunskih korisnika. Ova sredstva nisu iskazana na odgovarajućim pozicijama u Glavnoj knjizi Riznice već su ista oprihodovana u Proračunu Županije. Ovakvim knjigovodstvenim evidentiranjem se otežava praćenje trošenja namjenskih sredstava, a u krajnjem slučaju stvara mogućnost nenamjenskog trošenja istih.

Na razini Županije nije uspostavljena interna revizija. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva financija nije predviđen ustroj zasebne organizacione jedinice za vršenje kontrole i nadzora, samo radno mjesto stručnog savjetnika za poslove interne revizije proračunskih korisnika kao samostalnog izvršitelja, koje nije bilo popunjeno u revidiranoj godini.

Potrebno je donijeti Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definirati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika. Donijeti sve nedostajuće akte u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava, te osigurati njihovu dosljednu primjenu.

Potrebno je uspostaviti internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika.

4.3 Proračun za 2010. godinu

Proračun za 2010. godinu u iznosu od 75.922.324 KM i Zakon o izvršenju Proračuna Županije za 2010. godinu Skupština je usvojila 15.01.2010. godine.

Izmjene i dopune proračuna usvojene su 23.12.2010. godine, kojim su prihodi, primici i financiranje planirani u iznosu 80.986.540 KM, a rashodi i izdaci 80.986.540 KM. Usvojenim Izmjenama i dopunama Proračuna Županije prihodi su utvrđeni u iznosu od 63.793.640 KM, a rashodi i izdaci 80.986.540 KM. Pokriće viška rashoda nad prihodima (deficit) u iznosu od 17.192.900 KM proračunom je planirano u okviru primitaka i financiranja i to: 3.500.000 KM iz sredstava kratkoročnog zaduženja, 7.000.000 KM zaduživanjem kod domaćih finansijskih institucija i 6.692.900 KM zaduživanjem kod drugih nivoa vlasti. **Za proračunom planirano „zaduživanje od drugih nivoa vlasti“ (6.692.900 KM) nije prezentirana dokumentacija, iz koje bi se mogla vidjeti osnovanost planiranja pokrića deficita.**

Za planirani deficit nije utvrđen Plan pokrića kako je regulirano člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH.

Proračunom Županije za 2010. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Proračun za 2010. godinu	Izmjene i dopune proračuna za 2010. godinu
1	2	3	4
I	UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	75.922.324	80.986.540
1	Prihodi	61.229.430	63.793.640
2	Primici	-	3.500.000
3.	Finansiranje	14.692.894	13.692.900
II	UKUPNI RASHODI I IZDACI	75.922.324	80.986.540

Prilikom planiranja i izrade proračuna nisu poštivani rokovi utvrđeni Zakonom o proračunima u FBiH u dijelu donošenja Dokumenta okvirnog proračuna, Naputka o načinu i elementima za pripremu Proračuna za 2010. godinu, dostavljanja proračunskih zahtjeva, izrade nacrti i prijedloga proračuna, kao i usvajanja proračuna. Većina proračunskih korisnika u svojim proračunskim zahtjevima ne dostavlja obrazloženja za sve stavke finansijskog plana, sukladno odredbama članova 11., 12. i 13. Zakona o proračunima u FBiH, a Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa ne objedinjava

proračunske zahtjeve za niže potrošačke jedinice za koje je nadležno, sukladno članku 9. Zakona o proračunima u FBiH.

Zakonom o izvršenju Proračuna za 2010. godinu je propisano da korisnici koriste proračunska sredstva samo za namjene i do visine koje su određene proračunom, a po dinamici utvrđenoj tromjesečnim i mjesečnim planovima koje odobrava ministar financija na osnovu planova novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa riznice. Ministarstvo financija nije sačinjavalo mjesečne planove novčanih tijekova koji predstavljaju temelj za izvršavanje Proračuna. Većina proračunskih korisnika nije u predviđenim rokovima dostavljala tromjesečne i mjesečne planove izvršenja Proračuna Ministarstvu financija, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršenju Proračuna Županije za 2010. godinu, te je za iste Ministarstvo financija utvrđivalo mjesečni plan potrebnih sredstava u visini 1/12.

Prema prednjem zaključuje se: da nisu poštovani propisi kojima se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršenje proračuna Županije; da se izrada i izvršenje proračuna ne zasniva na načelu zakonitosti, efikasnosti i transparentnosti što je propisano člankom 3. Zakona o proračunima u FBiH; da se javnim novcem ne upravlja na odgovoran način i da nisu blagovremeno pokrenute aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda. Takođe, ne može se potvrditi da je vršeno tromjesečno i mjesečno proračunsko izmirenje obveza sukladno likvidnosti proračuna i preuzetim obvezama proračunskih korisnika do visine sredstava planiranih u godišnjem financijskom planu korisnika. Iako je tijekom godine došlo do povećanja rashoda i izdataka, odnosno smanjenja prihoda i primitaka proračuna, Vlada nije, na prijedlog ministra financija, donijela odluku o obustavljanju izvršavanja pojedinih rashoda i/ili izdataka kako je propisano člankom 22. Zakona o proračunima u FBiH u cilju blagovremenog pokretanja aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda. Navedeno je utjecalo kako na neblagovremeno izmirenje obveza, tako i na iskazivanje deficita na kraju godine. Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 63.566.980 KM, dok su rashodi i izdaci iznosili 74.868.233 KM, tako da je iskazan višak rashoda nad prihodima 11.301.253 KM.

Planiranje proračunskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije, uz proračunske zahtjeve sačinjavati detaljna obrazloženja predviđenih potreba a izradu Proračuna u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima. Donijeti Plan pokriva deficita sukladno Zakonu o proračunima u FBiH u cilju obezbjeđenja izmirivanja istog.

Sačinjavati mjesečne planove novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice koji predstavljaju temelj za izvršenje Proračuna i sa istim uskladiti izvršenje proračuna.

4.4 Prihodi i primici Proračuna Županije za 2010. godinu

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna za 2010. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i financiranje iskazani su u iznosu od 74.451.980 KM, a struktura istih sa indeksima ostvarenja, daje se u slijedećoj tabeli:

R. br	Opis	Proračun za 2010. godinu	Izmjene i dopune Proračuna za 2010. Godinu	Ostvareno u 2009. godini	Ostvareno u 2010. godini	Index 6/4	Index 6/5
1	2	3	4	5	6	7	8
	Prihodi, primici i financiranje (A+B)	75.922.324	80.986.540	66.640.069	74.451.980	91,93	111,72
	A. Prihodi i primici (od 1 do 3)	61.229.430	63.793.640	60.003.220	63.566.980	99,64	105,94
1.	Poreski prihodi	50.904.130	54.476.270	51.584.659	55.218.327	101,36	107,04



1.1	Prihodi od indirektnih poreza	39.100.000	40.000.000	38.044.813	40.962.613	102,41	107,67
1.2	Ostali poreski prihodi	11.804.130	14.476.270	13.539.846	14.255.714	98,48	105,29
2.	Neporezni prihodi	9.325.300	8.317.370	8.066.790	7.887.486	94,83	97,78
2.1	Prihod od poduzetnič. aktivnosti	320.000	265.000	174.327	473.811	178,80	271,79
2.2	Naknade i takse i prihod i od usl.	7.974.300	6.911.370	6.939.577	6.249.959	90,43	90,06
2.3	Novčane kazne	1.031.000	1.141.000	952.886	1.163.716	101,99	122,13
3.	Potpore	1.000.000	1.000.000	351.771	461.167	46,12	131,10
B. Primljeni krediti i zajmovi (od 4 do 5)		14.692.894	17.192.900	6.636.849	10.885.000	63,31	164,01
4.	Dugoročni krediti i zajmovi	14.692.894	13.692.900	2.700.000	7.000.000	51,12	259,26
4.1	Primici od domaćih fin. inst.	7.000.000	7.000.000	2.700.000	7.000.000	100	259
4.2	Zaduživanje od drugih nivoa vlasti	7.692.894	6.692.900		-	-	-
5.	Kratkoročni krediti i zajmovi	-	3.500.000	3.936.849	3.885.000	111,00	98,68
5.1	Primici od domaćih finans.inst.	-	3.500.000	3.936.849	3.885.000	111,00	98,68

Ukupni prihodi i primici ostvareni su u iznosu 63.566.980 KM i u odnosu na plan manji su za 226.660 KM ili 0,35 %.

U okviru iskazanih prihoda najznačajniji su **prihodi od poreza** 55.218.327 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3.633.668 KM ili 7 %.

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 7.887.486 KM što je u odnosu na planirane manje za 429.884 KM ili 5,2 %, dok su u odnosu na prethodnu godinu manji za 179.304 KM. Najveće učešće u strukturi neporeznih prihoda imaju prihodi od javnih usluga (naknade i takse) sa 6.249.959 KM i isti su u odnosu na plan manji za 9,57 %.

Na razini Županije nije donesen propis o utvrđivanju vrste vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele kako je propisano federalnom Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele, niti su proračunski korisnici donijeli svoja akta vezano za ovu oblast (osim MUP-a i Uprave za inspekcije poslove).

Ministarstva, koja ostvaruju vlastite prihode, nisu vršila usuglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda u pomoćnim evidencijama sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Riznice, što nije sukladno Zakonu o Riznici u FBiH i Napatku o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Prihodi po osnovu datih koncesija ostvareni su 89.108 KM, od čega je prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda i financiranju Županije, općinama na čijem području se nalazi predmet koncesije raspoređeno 25 % (22.277 KM), dok je prihod Županije po navedenom osnovu 66.831 KM.

Tijekom 2010. godine potpisano je 7 ugovora o koncesiji i to 5 ugovora o koncesiji za eksploataciju tehničko-građevnog kamena, 1 ugovor o koncesiji za eksploataciju prirodnog kamena i 1 ugovor o koncesiji za korištenje vode. U tijeku je postupak za korištenje zemljišta na području općine Posušje u cilju izgradnje i korištenja vjetroelektrane Poklečani. Prema podacima Ministarstva gospodarstva, na području Županije je potpisano 19 koncesionih ugovora od kojih su 2 ugovora u tijeku raskida (zbog ne korištenja predmeta ugovora o koncesiji tj. vode), a po jednom je pokrenut sudski spor. U većini prezentiranih ugovora o koncesijama, utvrđeno je plaćanje koncesijske naknade u četiri obroka sa rokom dospjeća pojedinačnog obroka do 15-tog dana narednog obračunskog perioda.

Vlada Županije nije donijela akte kojima bi utvrdila visinu naknade po dodijeljenoj koncesiji, način obračuna i kriterije za izračunavanje naknada, sukladno Zakonu o koncesijama Županije.

Tokom provođenja revizije nadležno Ministarstvo gospodarstva nije predočilo dokaze da je vršilo obračun i fakturiranje koncesionih naknada, za sve koncesionare, niti je utvrđen ukupan dug koncesionara po osnovu naknada za iskopane količine mineralnih sirovina, korištenje voda i podizanje voćnjaka i staklenika, temeljem zaključenih ugovora o koncesijama. Nije prezentirana dokumentacija da su se vršila mjerenja iskopanih količina mineralnih sirovina i utrošene vode na osnovu kojih bi se vršio obračun i ispostavila faktura.

Na poziciji potraživanja u Glavnoj knjizi Riznice evidentirana su potraživanja u iznosu od 52.248 KM odnosi temeljem ispostavljenih računa prema „Rudnici boksita“ d.o.o. Posušje po Ugovoru o koncesiji za eksploataciju boksita na ležištu „Petrovića kuće“.

Ministarstvo gospodarstva i Uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove nisu vršili nadzor nad eksploatacijom prirodnih bogatstava, niti je od strane Ministarstva financija vršen nadzor nad ispunjenjem obveza plaćanja nadoknade za koncesije kako je propisano Zakonom o koncesijama. Nije uspostavljen Registar zaključenih ugovora o koncesijama što je propisano člankom 17. Zakona o koncesijama. Provedbeni propisi na temelju članka 28. Zakona o koncesijama nisu doneseni i nije utvrđena namjena korištenja ostvarenih prihoda (sredstava) po osnovu koncesija.

Potrebno je da se sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele uredi vrsta i način korištenja vlastitih prihoda. Evidentiranje i usuglašavanje prihoda vršiti sukladno odredbama Zakona o Riznici u FBiH i Naputka o izvršavanju proračuna sa Jedinim računom Riznice.

Potrebno je vršiti obračun i fakturiranje koncesionih naknada, temeljem svih potpisanih ugovora o koncesiji i potraživanja po istim knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi Riznice.

Poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu dugovanja po osnovu koncesionih naknada.

Potrebno je da Geodetska uprava Županije, u utvrđenim terminima, snima situaciju ležišta i vodi plan ležišta, a jedan primjerak plana dostavlja koncesionaru koji obavlja eksploataciju sukladno zaključenim ugovorima o koncesijama.

Donijeti provedbene akte kojim će se regulirati procedure postupanja nadležnih proračunskih korisnika u dijelu utvrđivanja cijena koncesionih naknada i osiguranja nadzora nad provedbom sklopljenih ugovora o koncesijama. Utvrditi namjenu prihoda ostvarenih po osnovu koncesija.

U okviru neporeznih prihoda iskazani su i prihodi koji imaju karakter **namjenskih sredstava** i koji se po posebnim propisima koriste za financiranje zakonom utvrđenih namjena. Tijekom 2010. godine ukupno je naplaćeno ovih sredstava u iznosu od 4.146.600 KM od čega su:

- vodne naknade 816.324 KM,
- naknade za šume 933.209 KM,
- naknade za zaštitu i spašavanje 164.946 KM i
- naknade za ceste 2.232.121 KM.

Navedena sredstava se prikupljaju na depozitni račun Županije i knjigovodstveno se evidentiraju u Glavnoj knjizi Riznice na poziciji prihoda. Provedenom revizijom konstatirano je da je transfer za vodoprivredne objekte realiziran u iznosu od 38.791 KM i izdaci za tekuće održavanje cesta 984.199 KM. S obzirom na visinu prikupljenih sredstava (4.146.600 KM) i visinu utrošenih sredstava za vode i ceste (1.022.990 KM) i da se namjenska sredstava u cijelosti oprihoduju u proračun Županije za 2010. godinu ne može se potvrditi da su ista u cijelosti utrošena za namjene definirane propisima. Značajno je napomenuti da se koncem godine prikupljena, a neutrošena sredstva ne evidentiraju na poziciji vremenskih razgraničenja sukladno federalnom Uputstvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinim računom Riznice, čime bi se osigurao namjenski utrošak ovih sredstava u narednom periodu.

Skupština Županije nije donijela Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano člankom 173. federalnog Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Također nije donesen Program razvoja zaštite i spašavanja nije donesen ni Godišnji plan korištenja sredstava sukladno federalnoj Odluci o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Navedeni Plan korištenja sredstava se donosi za svaku kalendarsku godinu i sadrži sve zadatke koji se tijekom godine trebaju financirati i sve vrste i količine sredstava i opreme koja se treba nabaviti. Prema naprijed navedenom nisu stvorene pretpostavke da se namjenska sredstava za zaštitu i spašavanje efikasno koriste i realiziraju za namjene predviđene Zakonom.

U dostavljenom očitovanju Skupštine Županije na Nacrt Izvjeća navedeno je da je 29.04.2011. godine usvojen Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za period 2011-2015. godine. Također, Uprava za Civilnu zaštitu je navela da je u toku izrada Plana zaštite i spašavanja za 2011. godine.

U 2010. godini Vlada Županije nije, na prijedlog resornog ministarstva, donijela program utroška sredstava Tekući prijenosi za šume i Tekući prijenosi za objekte vodnog gospodarstva sukladno članku 32. Zakona o izvršavanju proračuna Županije za 2010.godinu.

Prikupljena sredstva po osnovu vodnih naknada, naknada za šume, naknade za zaštitu i spašavanje i naknada za ceste trošiti namjenski, pravovremeno i u cijelosti sukladno zakonskim propisima i za iste je potrebno da Vlada Županije donese programe utroška sredstava.

Potrebno je prikupljena a neutrošena sredstva knjigovodstveno evidentirati na poziciji vremenskih razgraničenih prihoda kako bi se omogućilo praćenje namjenskog utroška ovih sredstava.

4.5 Tekući rashodi

U Konsolidiranom izvješću o izvršenju Proračuna Županije za 2010. godinu, ukupno ostvareni rashodi, izdaci i financiranje, iskazani su u iznosu od 80.049.549 KM, što je u odnosu na odobreni Proračun od 80.986.540 KM manje za 936.991 KM ili 1,2 %. Ukupno ostvareni rashodi i izdaci su 74.868.233 KM, što je u odnosu na odobreni Proračun 74.803.540 KM više za 64.693 KM, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

Red. Broj	Vrsta rashoda	Izmjene i dopune Proračuna za 2010. godinu	Izvršenje Proračuna za 2009. god	Izvršenje Proračuna za 2010. god	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO (A+B+C)		80.986.540	77.703.463	80.049.549	98,84	103,02
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+III)		74.803.540	73.265.531	74.868.233	100,09	102,19
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		73.700.100	70.757.661	73.687.456	99,98	104,14
a) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 3)		46.343.000	42.948.456	46.160.873	99,61	107,48
1.	Bruto plaće i naknade	35.794.300	32.452.983	35.694.815	99,72	109,99
2.	Naknade troškova uposlenih	6.590.900	7.078.482	6.511.836	98,80	91,99
3.	Dopr. poslodavca i ost. dopri.	3.957.800	3.416.991	3.954.222	99,91	115,72
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		6.815.600	8.758.118	6.922.031	101,56	79,04
4.	Putni troškovi	213.200	179.367	176.443	82,76	98,37
5.	Izdaci za energiju	582.000	598.790	640.494	110,05	106,96
6.	Izdaci za komunalne usluge	749.800	920.568	862.725	115,06	93,72
7.	Nabava materijala	705.100	781.650	664.495	94,24	85,01
8.	Usluge prijevoza i goriva	439.000	420.339	424.349	96,66	100,95
9.	Unajmljivanje imov. i opreme	114.000	107.070	108.585	95,25	101,41
10.	Izdaci za tekuće održavanje	1.455.200	2.623.468	1.484.889	102,04	56,60
11.	Osiguranje, bankarske usl.	88.300	89.831	75.141	85,10	83,65
12.	Ugovorne usluge	2.469.000	3.037.035	2.484.910	100,64	81,82
c) Tekući prijenosi (od 13 do 17)		19.731.500	18.323.916	19.808.689	100,39	108,10
13.	Prijenosi drugim razinama vlasti	7.510.000	4.654.102	7.885.212	105,00	169,42
14.	Prijenosi pojedincima	4.907.500	4.053.166	4.751.161	96,81	117,22
15.	Prijenosi nep.organizacijama	1.491.500	2.005.214	1.563.877	104,85	77,99
16.	Subvencije javnim preduzećima	4.855.500	7.209.211	4.829.859	94,47	67,00
17.	Ostali prijenosi- povrat i drugo	967.000	402.223	778.580	80,51	193,57
d) Izdaci za kamate i ostale naknade (18)		810.000	727.171	795.863	98,25	109,45
18.	Kamate na domaće pozajmljivanje	810.000	727.171	795.863	98,25	109,45
II KAPITALNI IZDACI (e+f)		1.103.440	2.404.212	1.180.777	107,01	49,11



e) Kapitalni prijenosi		-	10.700	-	-	-
f) Izdaci za nabavu stalnih sredstava (od 19 do 22)		1.103.440	2.393.512	1.180.777	107,01	49,33
19.	Nabava građevina	350.000	982.825	349.417	99,83	35,55
20.	Nabava opreme	301.600	736.834	352.997	117,04	47,91
21.	Nabava stalnih sredstava u obl.prava	178.500	88.013	170.724	95,64	193,98
22.	Rekon. i investic. održ.	273.340	585.840	307.639	112,55	52,51
III OSTALE ISPLATE (23)		-	103.658	-	-	-
23.	Pozajmljivanje drugim razinama vlasti	-	103.658	-	-	-
B. FINANCIRANJE (25)		5.183.000	4.437.932	5.181.316	99,97	116,75
25.	Otplate dugova domaćim fin. inst.	5.183.000	4.437.932	5.181.316	99,97	116,75
C. TEKUĆA PRIČUVA		1.000.000	-	-	-	-

Napomena: Sredstva tekuće pričuve su planirana u ukupnom iznosu od 1.000.000 KM, a realizacija je iskazana na tekućim i kapitalnim izdacima.

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova uposlenih

Bruto plaće, naknade troškova uposlenih i doprinosi na teret poslodavca Proračunom su planirani 46.343.000 KM, a realizirani 46.160.873 KM od čega: bruto plaće 35.694.815 KM, naknade troškova zaposlenih 6.511.836 KM i doprinosi poslodavca 3.954.222 KM.

U 2010. godini evidentirani su izdaci za plaće, naknade i doprinose za tekuću godinu. Tijekom 2010. godine isplaćeno je jedanaest plaća, dok se pripadajući doprinosi na i iz plaće ne izmiruju redovito sukladno Zakonu o doprinosima. Prema prezentiranim pregledima neizmirenih obveza za doprinose 2010. godine konstatirano je da se kasni u plaćanju doprinosa za: mirovinsko osiguranje (kolovoz, rujna i studeni 2010. godine), zdravstveno osiguranje (travanj- studeni 2010. godine) i neuposlenost (lipanj-studeni 2010. godine). Utvrđeno je da se obveze za doprinose ne izmiruju istovremeno za sve proračunske korisnike.

Ukupno iskazane obveze za doprinose i porez na dan 31.12.2010. godine iznose 20.584.019 KM i odnose se na obveze iz revidirane, kao i obveze ranijih godina. Napominjemo da je i u vanbilančnoj evidenciji iskazan iznos od 8.114.608 KM, koji se odnosi na neizmirene obveze za doprinose za zdravstvo i zapošljavanje vezano za obračunate i isplaćene plaće iz ranijih godina.

Program za obračun plaća nije uvezan sa Glavnom knjigom Riznice te se sve fakture za plaće moraju pojedinačno knjigovodstveno evidentirati što može rezultirati greškama prilikom unosa i knjiženja. Knjigovodstvene evidencije i bruto bilance proračunskih korisnika ne sadrže pojedinačne naknade plaće (prekovremeni rad, noćni rad i suspenzija, bolovanje, godišnji odmor i slično).

Uvidom u dokumentaciju u svezi plaća pojedinih uposlenika kod Ureda predsjednika Vlade i Stručne službe Vlade utvrđeno je da se za radno mjesto vozača i referenta za protokol i osiguranje objekta vrši obračun i isplata dodatka na plaću od 20%. Za navedeno prezentirane su dvije Odluke Vlade iz rujna 2006. godine, ali isto nije regulirano Pravilnicima o plaćama i naknadama.

Kod Ministarstva unutarnjih poslova na poziciji izdatka za doprinose za beneficirani staž evidentiran je iznos od 200.000 KM, a odnosi se na evidentiranje dijela neizmirenih obveza za beneficirani staž za period 1997.- 2000. godina. U svezi prednjeg prezentiran je akt Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje od 23.04.2010. godine, kojim na zahtjev MUP-a, dostavlja pregled neizmirenih obveza MUP-a Županije za redovite doprinose i doprinose za beneficirani radni staž za period 01.01.1997.-31.12.2000. godine. Prema navedenom pregledu ukupno neizmirenih obveza po ovom osnovu je 409.688 KM. Provedenom revizijom konstatirano je da se beneficirani staž za policijske službenike ne obračunava iako je pravo na beneficirani mirovinski staž regulirano odredbama Zakona o policijskim službenicima Županije. Timu za reviziju prezentiran je akt ministra unutarnjih poslova od 28.04.2011. godine, upućen Ministarstvu financija Županije, kojim se traži da se izvrši uplata sredstava za beneficirani radni staž za ovlaštene službene osobe MUP-a za period 2002.-



2008. godine u ukupnom iznosu od 1.558.488 KM i napomenu da su obrasci M4 za 2001. godinu na obradi u Federalnom Zavodu MIO/PIO, a za period 2009. i 2010. godinu su u tijeku obrade u MUP-u.

Iz razloga što proračunski korisnici neredovito izmiruju doprinose na i iz plaća utvrđeno je da isti ne podnose zahtjeve za refundaciju bolovanja preko 42 dana.

Izdaci za naknade za topli obrok iskazani su u iznosu 3.469.258 KM, a visina toplog obroka za 2010. godinu iznosila je 8 KM. Naknade za regres za godišnji odmor iskazane su u iznosu 857.400 KM, a temeljem Odluke Vlade od 27.07.2010. godine visina istog je određena u iznosu od 400 KM.

Obracun i isplatu naknade troškova uposlenih za prevoz na posao i sa posla proračunski korisnici vršili su samo na osnovu izjava uposlenih o broju pređenih kilometara, ali nisu donosili rješenja za obračun i isplatu istih.

Poreze i doprinose na i iz plaća na isplaćene plaće potrebno je plaćati u rokovima sukladno zakonskim propisima, te redovno upućivati zahtjeve za refundaciju bolovanja preko 42 dana.

Program za obračun plata i naknada potrebno je uvezati sa Glavnom knjigom Riznice, što bi olakšalo knjiženje i moguće greške svelo na minimum, te u konačnici omogućilo evidentiranje svih naknada bruto plaća pojedinačno.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 6.922.031 KM, što je u odnosu na planiranih 6.815.600 KM više za 106.431 KM. Razlika više ostvarenih izdataka u odnosu na planirane realizirana je iz sredstava tekuće pričuve. U strukturi ovih troškova najveće učešće imaju ugovorene i druge posebne usluge sa 2.484.910 KM, zatim izdaci za tekuće održavanje sa 1.484.889 KM, izdaci za komunalne usluge 862.725 KM (u okviru kojih su izdaci za telefonske usluge 646.720 KM), izdaci za nabavku materijala 664.495 KM i izdaci za usluge prevoza i goriva 424.349 KM.

Izdaci za putne troškove realizirani su u iznosu od 176.443 KM. Izvršen je uvid u dokumentaciju ovih izdataka (Vlada, Ministarstvo financija, MUP, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo prosvjete, Uprava za inspeksijske poslove) i utvrđeno je da uz određeni broj putnih naloga nije podnesno izvješće o obavljenom putovanju na osnovu čega bi se potvrdila svrha putovanja. Također, uz pojedine putne naloge za službena putovanja koja su obavljena na kraćim putnim relacijama (Široki Brijeg-Srajevo) su priloženi gotovinski računi za utrošak goriva. Kod korištenja vlastitog automobila na službenom putu nisu priložena odobrenja za korištenje istih. Za službena putovanja u inostranstvo nisu predloženi pozivi ili drugi dokazi o svrsi putovanja a za neke naloge (6 naloga u Ministarstvu financija) obračunate su dnevnice u iznosu koji je veći od iznosa propisanog Zaključkom Vlade iz ožujka 2009. godine, što je za posljednju imalo uvećanje izdataka na navedenoj poziciji. Temeljem putnih troškova, kod Vlade, evidentirani su rashodi koji se odnose na 2009. godinu u iznosu 14.366 KM.

Naprijed navedeno ukazuje da se Odluka o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna u Županiji nije dosljedno primjenjivala.

Prilikom obračuna i isplate naknada za službena putovanja dosljedno primjenjivati Odluku o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna Županije.

Na poziciji izdaci za **nabavku materijala** iskazan je iznos 664.495 KM od čega se najveći dio odnosi na izdatke za obrasce i papir (179.207 KM), ostali administrativni materijal (129.009 KM) i izdaci za obrazovna pomagala (74.646 KM).

U okviru izdataka za **obrazovna pomagala** kod Vlade iskazan je izdatak u iznosu 58.586 KM. Temeljem Zaključka Vlade iz veljače 2010. godine ova sredstva odobrena su za plaćanje računa za nabavu udžbenika za škole sa područja Županije. Provedenom revizijom konstatirano je da je knjigovodstveno evidentiran račun dobavljača „Naklada Alfa“ d.o.o. Mostar iz studenog 2008. godine koji je ispostavljen na ime Ministarstva prosvjete, a uz isti su priložene otpremnice koje se sadržajno i vrijednosno ne mogu povezati sa istim. Prema prednjem, navedeni izdatak ne predstavlja izdatak za obavljanje djelatnosti budžetskog korisnika kod kojeg je evidentiran, zatim ne predstavlja tekući rashod

poslovanja i nije pravovremeno knjižen u periodu u kojem je obveza nastala zbog čega se ne može potvrditi osnovanost iskazivanja i evidentiranja navedenog izdatka.

Evidentiranje izdataka vršiti na odgovarajućoj poziciji i periodu na koji se odnosi sukladno Pravilniku o knjigovodstvu FBiH.

Na poziciji **izdataka za prijevoz i gorivo** iskazano je 424.349 KM. Uvjeti i način korištenja službenih vozila propisani su Odlukom Vlade Županije o korištenju službenih vozila iz 2007. godine. Odlukom nije propisana kontrola korištenja vozila i utroška goriva od strane ovlaštenih osoba niti su proračunski korisnici donijeli interne akte za navedeno. Normativi utroška goriva po vozilu utvrđeni su kod MUP-a i Uprave za inspeksijske poslove, kod kojih se vrši kontrola utroška goriva. Pojedini korisnici ne izdaju putne naloge za korištenje vozila, niti sačinjavaju mjesečna izvješća o utrošku goriva, tako da se ne može potvrditi da je uspostavljena kontrola korištenja vozila i utroška goriva.

Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će definirati način i kontrola korištenja službenih vozila, utvrditi Normative utroška goriva po vozilu u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava za ove namjene.

Izdaci za tekuće održavanje su iskazani u iznosu 1.484.888 KM. U okviru ovih izdataka najznačajniji su izdaci za usluge održavanja cesta u iznosu od 984.199 KM i usluge opravki i održavanja vozila 210.487 KM.

Kod **Vlade** na poziciji **usluge opravke i održavanja vozila** evidentiran je iznos 50.996 KM. Metodom slučajnog uzorka izvršen je uvid u dokumentaciju (3 računa iz perioda svibanj-kolovoz 2010. godine u iznosu od 11.547 KM) i konstatirano je da se cjelokupan iznos odnosi na opravku vozila Audi A6 koje je nabavljeno u travnju 2010. godine.

Kod **Uprave za ceste** na poziciji tekućeg održavanja cesta i mostova iskazano je 984.199 KM. Proračunom za 2010. godinu na poziciji tekućeg održavanja cesta kod Uprave za ceste planiran je iznos od 1.000.000 KM, a Izmjenama i dopunama 994.000 KM. Za realizaciju navedenih sredstava Odlukom Vlade od 17.03.2010. godine data je suglasnost na Plan i program održavanja, izgradnje i rekonstrukcije cesta u 2010. godini.

Od ukupno iskazanog iznosa na poziciji tekućeg održavanja iznos od 270.743 KM odnosi se na obveze nastale temeljem ispostavljenih situacija za redovito i izvanredno održavanja cesta u 2009. godini. Konstatirano je da dio obveza po ispostavljenim situacijama za redovito održavanje cesta za 2010. godinu i usluga izrade projektne dokumentacije u iznosu od 148.018 KM, nije evidentiran na poziciji izdataka, odnosno u momentu kada je nastala obveza za plaćanje, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.

Od strane Skupštine nije donesena Strategija razvoja regionalnih i lokalnih cesta (desetogodišnja), niti je Vlada donijela Srednjoročni program održavanja i zaštite, kao i Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta (četvorogodišnji), kako je propisano Zakonom o cestama FBiH.

Tijekom 2010. godine prihodi za ceste (prihod od neizravnih poreza koji pripadaju upravama za ceste i naknade za uporabu cesta), putem depozitnog računa Županije, prikupljeni su u iznosu od 2.232.121 KM (od planirani 2.289.170 KM), dok su izdaci za održavanje cesta kod Uprave za ceste iskazani 984.199 KM koliko su i planirani. Obzirom na naprijed navedeno, kao i da se obveze za tekuće održavanje, rekonstrukciju i sanaciju cesta zbog nedostatka raspoloživih sredstava prenose iz godine u godinu, može se zaključiti da se ista u cijelosti ne stavljaju na raspolaganje nadležnoj instituciji za upravljanje cesta (Upravi za ceste) kako bi se utrošila sukladno Zakonu o cestama (za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta).

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.

Sukladno Zakonu o cestama FBiH nadležne institucije trebaju da donesu Strategiju razvoja regionalnih i lokalnih cesta i Srednjoročni program održavanja i zaštite, kao i Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta.



Osigurati da se prikupljena sredstva temeljem Zakona o cestama FBiH u cijelosti stave na raspolaganje Upravi za ceste u cilju njihovog namjenskog korištenja.

U okviru **ugovorenih usluga** (2.484.910 KM) najznačajni su izdaci po osnovu ugovora o djelu (655.637 KM), naknade za rad u komisijama (200.282 KM), ostale nespomenute usluge (170.976 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (139.069 KM), usluge reprezentacije (179.936 KM).

Izdaci za **reprezentaciju** najveći su kod MUP-a (38.288 KM), Vlade Županije (24.960 KM), Ministarstva prosvjete (34.610 KM) i Ministarstva financija (16.812 KM). Na razini Županije kao i od strane proračunskih korisnika nisu donesene pisane procedure koje bi definirale način i visinu utroška sredstava reprezentacije. Navedeni izdaci u najvećem dijelu se odnose na evidentiranje računa za izvršene ugostiteljske usluge. Računi ne sadrže specifikaciju izvršenih usluga (Vlada, MUP i Ministarstvo prosvjete), niti je na istim sačinjena zabilješka o povodu nastanka ovih izdatka. U nekim slučajevima radi se o računima za više dana kod istog dobavljača bez navođenja korisnika usluge (računi za siječanj 2010.godine kod Ministarstva prosvjete).

Predsjednik Vlade, Ministar financija i Ministar unutarnjih poslova u revidiranoj godini imali su na raspolaganju Biznis Master Card po osnovu kojih su nastali troškovi teretili Proračun Županije, a da prethodno nije donesen pisani akt kojim bi se regulirao pravo i način korištenja iste. Karticama su se plaćali u najvećem dijelu troškovi reprezentacije i goriva. Vlada je 16.09.2010. godine donijela Zaključak kojim se zadužuje ministar financija da obavijesti UniCredit Bank o prestanku važenja Biznis Master Card-a i ne namjerava se aktivirati za nove korisnike.

Potrebno je donijeti pisane procedure vezano za korištenje sredstava reprezentacije i definirati pravo, način, visinu i kontrolu utroška ovih sredstava, u cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava.

Na poziciji **izdataka za specijalizaciju i školovanje** kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa evidentirane su isplate na ime pokrića troškova poslijediplomskog specijalističkog studija na fakultetima Sveučilišta u Mostaru (ukupno 5.500 KM za ministra i jednog djelatnika) na temelju rješenja odgovornih osoba. Uvidom u sistematizaciju radnih mjesta i propisane uvjete obavljanje poslova djelatnika kojima su odobrena sredstva za stručno usavršavanje, konstatirano je da zvanja za koje se isti educiraju nisu propisana Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji, te se iz tog razloga ne može potvrditi utemeljenost ovih izdataka.

Izdatke za stručno usavršavanje uposlenih odobravati samo za stjecanje zvanja na radnim mjestima na kojima su isti raspoređeni.

Izdaci po osnovu **ugovora o djelu** koji iznose 655.637 KM su najveći kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa 572.562 KM (Ministarstvo 100.804 KM, srednje škole 259.864 KM i osnovne škole 211.894 KM), a ostali proračunski korisnici su imali ove izdatke u iznosu 83.075 KM od kojih su najveći kod Vlade 26.537 KM, Županijskog javnog tužilaštva 25.724 KM i Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi 11.742 KM.

Vlada Županije je temeljem ugovora o djelu iz 2009. godinu obračunala i uplatila naknadu za obavljanje poslova ministra u Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi u iznosu 6.237 KM. Također je po Ugovoru o obavljanju poslova pripreme za likvidaciju poduzeća (2 ugovora) izvršena isplata neto iznosa od 6.500 KM. Takođe, evidentirani su izdaci temeljem ugovora o djelu za obavljanje poslova u procesima privatizacije u „Altra“ d.d.s.p.o. Široki Brijeg i „Lištica“ d.d.s.p.o. Široki Brijeg u iznosu 7.400 KM.

Utvdili smo da su određeni proračunski korisnici zaključivali ugovore o djelu i za poslove koji su propisani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu. Dio ugovora je zaključen na periodu duži od zakonski utvrđenog perioda, a u većini slučajeva nisu podnošena izvješća o obavljenom poslu, niti je prije isplate naknade vršena ovjera od strane odgovornih osoba da su poslovi stvarno i kvalitetno obavljani.

Proračunski korisnici za poslove izvršene na temelju zaključenih ugovora o djelu treba da osiguraju dokaz da je ugovoreni posao zaista i izvršen i da obezbijede izvještaj o izvršenom poslu.



Poduzeti potrebne aktivnosti kako se redoviti poslovi sistematizirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta ne bi obavljali po ugovoru.

4.5.3 Tekući prijenosi

Proračunom za 2010. godinu tekući prijenosi su planirani u iznosu od 22.239.000 KM, a Izmjenama i dopunama 19.731.500 KM. Realizirani su u iznosu od 19.808.689 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 8,11 %. Razlika, odnosno više utrošena sredstva za prijenose u odnosu na planirana sredstva realizirana su sa pozicije tekuće pričuve.

Članovima 27-35. Zakona o izvršavanju Proračuna Županije za 2010. godinu je uređeno da resorna ministarstva ili druga nadležna tijela predlažu na usvajanje Vladi Županije programe utroška sredstava, kriterije za korištenje proračunskih sredstava za dodjelu i druge akte predviđene Zakonom. Navedenim odredbama Zakona propisan je način realizacije tekućih prijenosa po razdjelu tj. proračunskom korisniku kod kojeg je planiran prijenos i vrsti prijenosa.

U okviru tekućih prijenosa najveći iznos se odnosi na prijenose drugim nivoima vlasti (7.885.212 KM), subvencije javnim preduzećima (4.829.859 KM), a tekući prijenosi pojedincima (4.751.161 KM) i prijenosi neprofitnim organizacijama (1.563.877 KM) u značajnom iznosu se odnose na realizaciju sredstava sukladno zakonskim i drugim propisima za koje su nadležni Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi (4.428.430 KM) i Ministarstvo hrvatskih branitelja iz domovinskog rata (932.241 KM).

Provedenom revizijom konstatirano je da se za značajan dio prijenosa ne može potvrditi osnovanost planiranog iznosa, način raspodjele sredstava i da je vršen nadzor nad namjenskim korištenjem doznačenih sredstava kako je propisano člankom 46. Zakona o izvršenju proračuna Županije za 2010. godinu. Proračunski korisnici nisu izvješćivali Ministarstvo financija i Vladu Županije o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa, kako je propisano člankom 35. Zakona o izvršavanju proračuna Županije.

Kod **Vlade Županije**, na poziciji tekući prijenosi iskazan je iznos od 5.461.163 KM od čega su prijenosi drugim nivoima vlasti 4.897.946 KM, prijenosi pojedincima 219.705 KM i prijenosi neprofitnim organizacijama 343.512 KM.

U okviru prijenosa drugim nivoima vlasti (4.897.946 KM) realizirani su prijenosi: mjesnim zajednicama (lokalna infrastruktura) 695.360 KM, visokom školstvu 828.000 KM, za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata 2.627.045 KM, za šport 118.912 KM, ostalim zajedničkim institucijama od značaja 611.965 KM.

Proračunom za 2010. godinu **tekući prijenos za visoko školstvo** planiran je u iznosu od 1.500.000 KM, koji je Izmjenama i dopunama proračuna iznosio 900.000 KM, a realiziran je u iznosu od 828.000 KM. Navedeni prijenos se odnosi na sufinanciranje Sveučilišta u Mostaru i Studentskog centra u Mostaru temeljem Odluke Vlade. Konstatirano je da je na navedenoj poziciji po Odluci Vlade iz 2009. godine evidentirano 500.000 KM, a odnosi se na doznačavanje sredstava Sveučilištu za period kolovoz - prosinac 2009. godine. Vlada Županije je 31.03.2010. godine donijela Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna za Sveučilište 1.200.000 KM i Studentski centar 300.000 KM, kojom je definirano da će se isplata sredstava korisnicima vršiti u mjesečnim tranšama. Po navedenoj Odluci tijekom 2010. godine za Sveučilište nije bilo prijenosa sredstava.

Obzirom da međusobna prava i obveze, Županije i Studentskog centra u Mostaru, nisu uređeni pisanim aktom, niti su utvrđeni kriteriji za određivanje visine sredstava ne može se potvrditi način planiranja sredstava za financiranje Studentskog centra niti osnovanost visine dodjeljenih sredstava.

Potrebno je regulirati način sufinanciranja Studentskog centra i utvrditi kriterije na osnovu kojih bi se planirala i utvrdila visina sredstava za ove namjene.

Tekući prijenosi za ostale zajedničke institucije planirani su u iznosu od 640.000 KM, a iskazani 611.965 KM. Utvrđeno je da su na ovoj poziciji evidentirane isplate za sportske klubove i radio-televizije, temeljem Zaključaka Vlade u kojima nije jasno definirana namjena doznačavanja sredstava niti je utvrđena obveza podnošenja izvješća o utrošku sredstava. Na razini Županije nije definirano šta



se podrazumijeva pod zajedničkim institucijama, a sredstva su korisnicima dodjeljivana samo na temelju zahtjeva (zamolbi) korisnika.

Na navedenoj poziciji, temeljem Zaključaka Vlade evidentirana je isplata 141.000 KM od čega se: 45.000 KM odnosi na isplatu Hercegovačko Radioteleviziji Mostar (HRT) na ime financijske pomoći, 46.000 KM sindikatu HRT-e Mostar za financijsku pomoć i 50.000 KM za plaćanje obveza HRT-e prema Zavodu mirovinskog i invalidskog osiguranju. Utvrđeno je da je 19.05.2010. godine između Županije, Federalnog zavoda MIO/PIO i HRT-e Mostar zaključen ugovor o cesiji. Ugovorom je regulirano da HRT ima dospjelo potraživanje od Županije u iznosu od 50.000 KM i da Županija prihvata obvezu da svoj dug prema HRT-u uplati na račun Zavoda po potpisivanju istog. Obzirom da knjigovodstveno nije evidentirana obveza, odnosno potraživanje svih učesnika u cesiji nije ispunjen osnovni uvjet za provođenje cesije te se ne može potvrditi osnovnost zaključivanja Ugovora o cesiji i opravdanost nastalog izdatka.

Evidentirani iznos od 56.000 KM odnosi se na sredstva koja su Zaključkom Vlade odobrena Radiju Herceg Bosne Mostar na ime financijske pomoći, u kojem nije definirana namjena korištenja sredstava. Naime, Skupština Županije je 31.07.2009. godine donijela Odluku o preuzimanju osnivačkih i vlasničkih prava i obveza nad RTV Herceg – Bosne d.o.o. Mostar kojom je Županija preuzela osnivačka prava i obveze nad društvom sa učećem od 10 % udijela, kao i financiranje istog u postotku preuzetih vlasničkih udjela. Odlukom je definirano da će se zaključiti poseban Ugovor kojim će se regulirati sva potrebna pitanja, sukladno važećim propisima. Obzirom da nije prezentiran Ugovor i da nije propisna namjena korištenja sredstava ne može se potvrditi opravdanost visine odobrenih sredstava.

Potrebno je sukladno Odluci Skupštine Županije o preuzimanju osnivačkih i vlasničkih prava i obveza nad Radio-televizijom Herceg – Bosne d.o.o. Mostar zaključiti poseban Ugovor kojim će se regulirati sva potrebna pitanja, sukladno važećim zakonima.

Tekući prijenosi za izgradnju lokalne komunalne infrastrukture proračunom Županije su planirani u iznosu od 3.000.000 KM (na poziciji Vlade 1.000.000 KM, a kod Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša 2.000.000 KM). Izmjenama i dopunama proračuna navedeni prijenos je planiran u iznosu 2.790.000 KM (kod Vlade umanjen za 210.000 KM). Isti je realiziran u iznosu 2.695.350 KM od čega je kod Vlade iskazano 695.360 KM i Ministarstva prostornog 1.999.990 KM. Zakonom o izvršenju proračuna Županije nije definiran način realizacije „tekućeg prijenosa za izgradnju lokalne komunalne infrastrukture“ koji je proračunom planiran kod Vlade (790.000 KM), dok je za planirani iznos kod Ministarstva prostornog (2.000.000 KM) definirano da će se realizirati temeljem programa utroška sredstava.

Kod **Vlade** navedeni prijenosi (695.360 KM) su realizirani pojedinačnim zaključcima Vlade, a na osnovu pojedinačnih zahtjeva korisnika (mjesne zajednice i općine). Za raspodjelu navedenog prijenosa nisu utvrđeni kriteriji koji bi poslužili za ocjenu projekta i određivanje visine sredstava po projektu. Navodimo da je jedan dio sredstava ovog tekućeg prijenosa doznačen direktno dobavljačima odnosno izvođačima radova, a ne podnosiocima zahtjeva (148.187 KM).

Od ukupno realiziranog, iznos od 200.000 KM se odnosi na doznaku sredstva MZ Dužice (općina Široki Brijeg), prema Zaključku Vlade od 26.04.2010. godine, na ime financijske pomoći pri izgradnji vodovoda Dužice- Čeringaj-Rasno. Prezentiran je dopis MZ Dužice od 29.09.2009. godine, zaprimljen 12.03.2010. godine, kojim izvještava Vladu da je procedura nabave za izgradnju vodovodne mreže provedena i u kojem se traži učešće Vlade u sufinanciranju navedenog projekta. Prezentiran je ugovor zaključen 10.10.2008. godine između MZ Dužice, Rasno i Čeringaj i „L&B“ d.o.o. Široki Brijeg za izvođenje radova na vodovodnoj mreži Dužice- Čeringaj i vodovodne mreže Rasno ukupne vrijednosti 901.370 KM. U 2009. godini za ove namjene doznačeno je 140.000 KM. Nije prezentirana dokumentacija u svezi učešća Vlade Županije u sufinanciranju navedenog projekta, a za doznačena sredstava nije prezentirano izvješće o utrošku sredstava. Imajući u vidu naprijed navedeno smatramo da je Vlada trebala zaključiti sporazum o sufinansiranju projekta izgradnje vodovodne mreže kojim bi se regulirala prava i obveze supotpisnika i na taj način osigurao nadzor nad utroškom sredstava.

Temeljem zaključka Vlade od 02.06.2010. godine evidentiran je izdatak za MZ Crnač u iznosu 30.000 KM za financijsku pomoć pri asfaltiranju dionice puta zaseok Cvitanovići. Sredstva su dodijeljena na osnovu zamolbe mjesne zajednice (zaprmljene 02.06.2010.godine) uz koju je priložena ponuda „Putovi“ d.o.o. Grude iz 2008. godine u iznosu od 35.451 KM. Za doznačena sredstava korisnik je 09.12.2010. godine dostavio Izvješće o utrošku sredstava sa potvrdama o gotovinskim isplatama prema „KTM-Brina“ d.o.o. Posušje. Iz naprijed navedenog ne može se potvrditi osnovanost navedenog izdatka niti da je od strane Vlade ostvren nadzor nad utroškom doznačenih sredstava.

Takođe je MZ Sutina zaključkom Vlade od 02.06.2010. godine odobreno 96.366 KM na ime financijske pomoći pri asfaltiranju puta u zaseoku Zagradina, po zamolbi korisnika koja je zaprmljena 02.06.2010.godine. Od strane korisnika dostavljeno je izvješće o utrošku sredstava iz kojeg se ne može potvrditi da su sredstava utrošena za predviđene namjene.

Iz naprijed navedenog ne može se potvrditi utemeljenost i opravdanost rasporeda sredstava prijenosa za izgradnju lokalne infrastrukture, kao i visina dodijeljenih sredstava po korisniku. Također od strane Vlade nije vršen nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Potrebno je da Vlada osigura da korisnici sredstava tekućih prijenosa za izgradnju lokalne infrastrukture dostave izvješće o utrošku sredstava i da vrši stvarni nadzor nad realizacijom ovih sredstava kako bi se potvrdilo da su ista utrošena za namjene za koja su doznačena.

Teukući prijenosi za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata kod Vlade iskazani su u iznosu od 2.627.045 KM, a odnose se na kapitalne izdatke za izgradnju i rekonstrukciju osnovnih i srednjih škola sa područja Županije. Navedeni izdaci su planirani na poziciji tekućih prijenosa, i knjigovodstveno evidentirani na istoj poziciji, što nije sukladno članku 55. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

U okviru ovih izdataka evidentirano je 635.514 KM što se odnosi na obveze nastale u 2009. godini, a koje nisu knjigovodstveno evidentirane u periodu u kojem su nastale, što nije sukladno načelu modificiranog nastanka događaja. Naime, radi se o obvezama temeljem ispostavljenih privremenih situacija za izvedene radove na sanaciji osnovnih škola po osnovu ugovora iz 2008. i 2009. godine zaključenih sa „Hering“ d.d. Široki Brijeg. Obveze nastale temeljem ovih privremenih situacija knjigovodstveno su evidentirane u 2010. godini kao obveze prema „Prvi faktor“ d.o.o. Sarajevo. Za prednje, prezentiran je akt od 05.10.2009. godine kojim „Hering“ d.d. Široki Brijeg obavještava Vladu o ustupanju svojih potraživanja temeljem ispostavljenih privremenih situacija u 2009. godini za izvršene radove na sanaciji škola (u ukupnom iznosu 635.514 KM) u korist „Prvi faktor“ d.o.o. Sarajevo. Vlada je istog dana potvrdila i priznala postojanje ustupljenih potraživanja čija je dospelost isplate u periodu 03.02 - 02.04.2010. godine. Uvidom u analitičku karticu dobavljača „Prvi faktor“ d.o.o. Sarajevo konstatirano je da su obveze izmirene u periodu 01.06. - 06.07. 2010. godine. Nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi se potvrdila osnovanost prihvatanja ustupljenih potraživanja, te se ne može potvrditi utemeljenost i opravdanost ovakvog načina izmirivanja obveza prema dobavljaču.

Također, može se konstatirati da se dio tekućih prijenosa planira i izvršava sa pozicije Vlade Županije, kao što su na primjer tekući prijenosi za šport, za lokalnu infrastrukturu i prijenosi za visoko školstvo, a trebali bi se planirati i realizirati sa pozicije resornih ministarstva.

Potrebno je da se sredstva tekućih prijenosa realiziraju uz primjenu utvrđenih kriterija, odnosno da se donesu Programi utroška sredstava sa mjerljivim parametrima na temelju kojih će se odrediti visina sredstava tekućih prijenosa po korisnicima.

Zaključcima Vlade o odobravanju sredstava utvrditi namjenu korištenja sredstava te osigurati izvješćivanje korisnika o namjenskom utrošku istih.

Potrebno je da proračunski korisnici izvješćuju Ministarstvo financija i Vladu Županije o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna Županije. Propisati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava i isti provoditi.

Potrebno je sredstva za tekuće prijenose planirati i realizirati na proračunskom razdjelu korisnika u čijoj su nadležnosti isti.

Kod **Ministarstva gospodarstva** na poziciji **tekući prijenosi drugim nivoima vlasti** iskazan je iznos od 300.000 KM koji se odnosi na doznačavanje sredstava Agenciji za razvoj malog i srednjeg poduzetništva (MSP) temeljem rješenja ministra gospodarstva. Naime, Odlukom Vlade od 03.02.2010. godine usvojen je Program utroška sredstava „Tekući prijenosi Agenciji za razvoj MSP“ kojim je definirana namjena doznačavanja sredstava (plaće i naknade, materijalni troškovi, formiranje kreditno jamstvene sheme i nabava opreme) i propisana obveza podnošenja izvješća o utrošku sredstava. Značajan dio programom planiranih sredstava (160.000 KM) odnosi se na uspostavu Županijskog jamstvenog fonda u okviru Agencije. Međutim Agencija nije podnijela izvješće o utrošku sredstava, niti je od strane Ministarstva izvršen nadzor nad utroškom doznačenih sredstava tako da se ne može potvrditi da su sredstava utrošena za namjene utvrđene Programom utroška sredstava.

Potrebno je osigurati da Agencija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva podnosi izvješće o utrošku sredstava, kao i da Ministarstvo gospodarstva vrši nadzor nad utroškom istih u cilju osiguranja namjenskog utroška sredstava i postizanja ciljeva postavljenih Programom utroška sredstava.

Tekući prijenos za **podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji** kod **Ministarstva gospodarstva** planiran je u iznosu od 6.000.000 KM, Izmjenama i dopunama proračuna umanjena na 4.850.000 KM a realiziran je 4.824.645 KM.

Za realizaciju navedenih prijenosa Vlada Županije je 31.12.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava „Tekući prijenosi za poticaje u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji“ utvrđenih Proračunom za 2010. godinu sa kriterijima raspodjele sredstava za 2010. godinu. Navedenom Odlukom data je suglasnost na Naputak za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji. Programom i Naputkom su propisani način i uvjeti ostvarenja potpora.

Za dio odabranog uzorka koji je bio predmet revizije nije izvršen uvid u dokumentaciju na osnovu koje je ostvarena potpora iz razloga što je ista u rujnu 2010. godine izuzeta od strane MUP-a Županije – Sektora krim policije. Navedeno se odnosi na izdatke u ukupnom iznosu od 3.150.000 KM (63,3 % ukupne realizacije) i to: za potporu preradi mesa „Farmko“ d.o.o. Široki Brijeg temeljem odluka ministra od 15.02.2010. godine u iznosu od 2.120.000 KM i od 06.07.2010.godine u iznosu od 820.000 KM i potporu mljekarskoj proizvodnji „Tipas mljekara“ d.o.o. Posušje u iznosu 210.000 KM po odluci ministra od 18.06.2010. godine. **Zbog ograničenja uvida u dokumentaciju koju je izuzeo MUP nismo u mogućnosti dati kvalifikaciju o usklađenosti doznačenih sredstava sa propisima.**

Odlukom ministra od 24.03.2010. godine odobreno je izdvajanje sredstava iz proračuna Županije u iznosu od 414.867 KM u svrhu subvencioniranja veterinarskih usluga koje je „Farmko“ d.o.o. Široki Brijeg, koristio od strane Veterinarskog zavoda Mostar, Uprave za inspeksijske poslove Županije i Veterinarskog fakulteta Sarajevo. Sredstva su isplaćena kako slijedi: „Farmko“ d.o.o. Široki Brijeg za usluge od Uprave 96.204 KM, Veterinarskom fakultetu Sarajevo 92.601 KM i Veterinarskom zavodu Mostar 223.062 KM. Zahtjev Farmka d.o.o. Široki Brijeg za ostvarenje ove vrste potpore je izuzet od strane MUP-a Županije Sektor krim policije. **S obzirom da Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj nije predviđeno poticanje/subvencioniranje veterinarskih usluga isto nije moglo biti utvrđeno Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2010. godinu. Iz naprijed navedenog ne može se potvrditi opravdanost nastalog izdatka.**

U okviru prijenosa za **podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji** evidentiran je i izdatak od 100.000 KM koji se odnosi na doznačavanje sredstava „Leda“ d.d. Široki Brijeg, temeljem Zaključka Vlade od 03.08.2010. godine u kojem nije definirana namjena doznačavanja sredstava. Sredstva su dodjeljena temeljem Zamolbe punionice vode „Leda“ d.d. Široki Brijeg od 14.05.2010. godine u kojoj se navodi da se potpora traži „zbog teške financijske situacije, kako bi se očuvala radna mjesta i što lakše prebrodila financijska kriza“. **Isplata sredstava za navedene namjene nije predviđena Programom utroška sredstava kao ni Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora iz kojeg razloga se ne može potvrditi utemeljenost i opravdanost navedenog izdatka.**

Ministarstvo gospodarstva nije podnijelo Vladi Izvješće o utrošenim sredstvima potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2010. godinu, kako je propisano Odlukom Vlade o usvajanju Programa utroška sredstava.

Ministarstvo nije sukladno županijskom Zakonu o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji uspostavilo središnju bazu podataka o svim vrstama novčanih potpora i njihovim korisnicima.

Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji utvrditi samo vrste poticaja koje su predviđene Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji u Županiji.

Sredstava tekućeg prijenosa za podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji dodjeljivati samo za namjene definirane Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji.

Uspostaviti centralnu bazu podataka o korisnicima i vrstama novčanih potpora sukladno Zakonu o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji u Županiji.

Provedenom revizijom konstatirano je da za realizaciju sredstava „**Tekući prijenos za objekte vodnog gospodarstva**“ i „**Tekući prijenos za šumarstvo**“ Vlada Županije, na prijedlog resornog ministarstva, nije sukladno članku 32. Zakona o izvršavanju proračuna za 2010. godinu donijela Program utroška sredstava.

Tekući prijenos za objekte vodnog gospodarstva planiran je u iznosu od 50.000 KM a realiziran 38.791 KM. Tekući prijenos za šumarstvo planiran u iznosu od 50.000 KM uopće nije realiziran. Navodimo da su tijekom 2010. godine prihodi po osnovu naknada za vode prikupljeni u iznosu od 816.324 KM, a prihodi za korištenje i eksploataciju šuma u iznosu 933.209 KM.

Imajući u vidu visinu ostvarenih prihoda (1.749.533 KM) i realizaciju navedenih prijenosa (38.791 KM) i da je razlika prikupljenih sredstava po ovom osnovu (1.710.742 KM) oprihodovana u Proračun Županije, zaključuje se da su sredstva utrošena suprotno propisanim namjenama.

Osigurati da se prikupljena sredstva po osnovu opće i posebne vodne naknade, kao i naknada za korištenje i eksploataciju šuma troše u namjene utvrđene propisima koji tretiraju ovu oblast.

Za realizaciju namjenskih sredstava od naknada za vode i šume potrebno je da Vlada Županije, na prijedlog resornog ministarstva, donese Program utroška sredstava sa kriterijima za dodjelu sredstava. Osigurati izvješćivanje korisnika o utrošku sredstava i vršiti nadzor nad namjenskim utroškom istih.

Kod **Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa** ukupno tekući prijenosi realizirani su u iznosu od 917.035 KM od čega su prijenosi za: kulturu 48.522 KM, šport 99.965 KM, glazbene škole 499.998 KM, stipendije 90.300 KM, školarine djece ometene u razvoju 76.620 KM i ustanove kulture (knjižnice, galerije, muzeji) 100.000 KM.

Vlada Županije je 2008. godine, na prijedlog resornog ministarstva, donijela Odluku o kriterijima izbora i utvrđivanja programa javnih potreba i preraspodjeli sredstava u **kulturi** i Odluku o kriterijima za preraspodjelu sredstava za **šport**. Navedenim odlukama propisani su pravo, uvjeti, kriteriji i način raspodjele sredstava za ove namjene (objavljivanje javnog poziva za dodjelu sredstava, kriteriji raspodjele sredstava, oblasti koje se sufinansiraju, način vrednovanja prijave, obveza podnošenja izvješća o utrošku sredstava, sankcije u slučaju nedostavljanja izvješća ili nenamjenskog utroška sredstava). Uvidom u dokumentaciju u svezi realizacije tekućih prijenosa za kulturu (48.522 KM) i šport (99.965 KM) konstatirano je da se nisu poštivale odredbe naprijed navedenih odluka, a sredstava su se dodjeljivala temeljem pojedinačnih zamolbi korisnika, zbog čega se ne može potvrditi odabir korisnika i visina dodjeljenih sredstava po korisniku. Utvrđeno je da su se u pojedinačnim slučajevima sredstva doznavačavala direktno na račune dobavljača za nabavu opreme i usluga (nabava knjiga za opremanje knjižnica, darovanje mentorima i profesorima škola, prijevoz nogometnih ekipa i nabava opreme i sportskih rekvizita).



Prijenosi neprofitnim organizacijama realizirani su u iznosu od 100.000 KM, koliko je planirano proračunom Županije. Sredstava ovog prijenosa doznačavana su knjižnicama, galerijama i muzejima na području Županije u mjesečnim tražama na temelju proračunom odobrenih sredstava za ove namjene. Nisu definirani kriteriji na osnovu kojih bi se utvrdila visina sredstava za ove namjene.

Prilikom realizacije tekućih pijenosa za kulturu i šport primjenjivati odluke Vlade o kriterijima izbora i raspodjeli sredstava za kulturu i šport.

Definirati kriterije na osnovu kojih bi se utvrdila visina sredstava za prijenos neprofitnim organizacijama – ustanovama kulture.

Kod **Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša** prijenosi drugim nivoima vlasti (lokalna infrastruktura) realizirani su 1.999.990 KM i prijenosi neprofitnim organizacijama u iznosu od 54.500 KM.

Prilikom izrade Proračuna za 2010. godinu u proračunskom zahtjevu Ministarstva nisu planirana sredstava za tekući prijenos za izgradnju lokalne infrastrukture, dok je usvojenim proračunom kod Ministarstva planiran u iznosu od 2.000.000 KM.

Vlada Županije je Odlukom usvojila Program utroška sredstava „Tekući prijenos za izgradnju lokalne infrastrukture“ kojim su propisani uvjeti i kriteriji za raspodjelu sredstava. Za realizaciju sredstava nije objavljen javni poziv za dostavljanje zahtjeva. **Programom definirani kriteriji su dosta uopćeni (projekt sa troškovnikom radova i značaj projekta za prostor općina) i isti nisu mogli poslužiti za ocjenu i utvrđivanje visine sredstava po korisniku.** Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da povjerenstvo prilikom razmatranja zahtjeva nije izvršilo bodovanje istih već je na osnovu procjene predložila visinu sredstava po korisnicima. **U pojedničanim slučajevima razmatrani su i odobreni zahtjevi korisnika iako nisu dostavili kompletnu dokumentaciju traženu programom.** Ministar je, na prijedlog povjerenstva, donio Odluku o dodjeli sredstava temeljem koje su zaključeni pojedinačni Ugovori o sufinansiranju sa korisnicima ovih sredstava (općine, mjesne zajednice i udruge). Ugovorima je utvrđen samo iznos koji je odobren korisniku sredstava od strane Ministarstva, a nije naveden projekat koji se sufinansira niti je preciziran rok za podnošenje izvješća o utrošku sredstava. Uvidom u uzorak konstatirano je da su se sredstva navedenih prijenosa doznačavala općinama, mjesnim zajednicama i udrugama na ime sufinansiranja izgradnje i sanacije vodovoda, lokalnih puteva, javne rasvjete, uređenja crkava i grobalja. Korisnicima sredstava je od strane Ministarstva (studeni 2010. godine) upućen tipski obrazac za dostavljanje izvješća o utrošku sredstava. **Određeni broj korisnika je dostavio popunjen tipski obrazac – Izvještaj o utrošku sredstava, ali bez tekstualnog obrazloženja i dokumentacije na temelju koje bi se utvrdilo za koje namjene su sredstava utrošena.** Također je utvrđeno da od strane Ministarstva nije izvršen nadzor i provjera namjenskog utroška sredstava kako je propisano Programom utroška sredstava.

Provedenom revizijom i prema naprijed navedenom ne može potvrditi osnovanost planiranog iznosa tekućeg prijenosa za izgradnju lokalne infrastrukture, način raspodjele sredstava po korisnicima, kao i da su sredstava utrošena za namjene za koje su odobrena.

Navodimo da je Rješenjem Vlade Županije od 11.02.2011. godine imenovano povjerenstvo za utvrđivanje stanja kod realizacije odobrenih projekata lokalne komunalne infrastrukture, tako da će nadzor biti izvršen tijekom 2011. godine. Isto tako je u veljači 2011. godine dokumentacija vezano za realizaciju navedenog prijenosa izuzeta od strane MUP-a Županije- Sektora za krim policiju za šta su izdate potvrde o izuzimanju.

Potrebno je da Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša osigura nadzor i provjeru nad utroškom doznačenih sredstava i ukoliko utvrdi nepravilnosti (sredstava odobrena na osnovu netačnih podataka ili nenamjenski utrošena) postupi sukladno tački X Programa utroška sredstava.

Potrebno je da u narednom periodu povjerenstvo imenovano od strane Vlade provodi aktivnosti u svezi utvrđivanja stanja kod realizacije odobrenih projekata lokalne komunalne infrastrukture, te sačinjava mjesečna izvješća o radu i podnosi Vladi sukladno Rješenju o imenovanju povjerenstva.

Temeljem Odluke ministra od 02.06.2010. godine, u okviru **tekućih prijenosa za udruge** kod **Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša**, evidentiran je iznos od 50.000 KM za ekološku udrugu „Stina“, Grude (25.000 KM) za sufinanciranje uređenja okoliša globalja i Lovачko društvo „Radovanj“, Posušje (25.000 KM) za čišćenje korita rijeke Ričine i uklanjanje nelegalne deponije smeća.

Za realizaciju navedenih sredstava Vlada Županije je donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava „Transfer za udruge građana za zaštitu okoliša u Županiji“, koji su uopćeni i ne sadrže mjerljive parametre na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena, vrednovanje svrhe i cilja projekta. Ističemo da za dodjelu navedenih sredstava nije objavljen javni poziv za dostavu zahtjeva. Podnesena su samo dva zahtjeva korisnika koja su i odobrena, iako isti nisu dostavili potrebnu dokumentaciju propisanu Programom utroška sredstava. Zbog navedenog ne možemo potvrditi opravdanost izbora korisnika sredstava kao i visinu dodijeljenih sredstava po korisniku. Ministarstvo nije izvršilo nadzor i provjeru nad namjenskim utroškom sredstava sukladno zaključenim ugovorima, niti su korisnici dostavili izvješća o utrošku sredstava.

Potrebno je prilikom raspodjele sredstava tekućih prijenosa za udruge kod Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša propisati kriterije sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena, vrednovanje svrhe i cilja programa. Vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava i sačinjavati zapisnike o izvršenom nadzoru.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi na poziciji tekućih prijenosa ukupno je realiziralo 4.428.430 KM. Navedeni prijenosi odnose se na izdatke nastale temeljem Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom.

U okviru **tekućih prijenosa pojedincima** (3.635.408 KM) najznačajni su prijenosi sredstava za porodične naknade (2.448.746 KM) i prijenosi za civilne žrtve rata (300.256 KM).

Provedenom revizijom utvrđeno je da su u 2010. godini na tekućim prijenosima pojedincima evidentirane obveze iz 2009. godine u iznosu 690.170 KM od čega se 542.274 KM odnosi na obveze za porodične naknade. Takođe, dio obveza 2010. godine nastalih temeljem Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom nije evidentiran u revidiranoj godini. Prezentiran je pregled ovih obveza prema kojem iste iznose 708.089 KM od čega su: porodične naknade 539.326 KM, naknade civilnim žrtvama rata 23.416 KM, stalne socijalne pomoći 129.746 KM i naknade za neuposlenost 15.600 KM.

Tekućih prijenosa neprofitnim organizacijama iskazani su 793.021 KM i odnose se na izdatke za smještaj šticenika u ustanove socijalne zaštite. Od navedenog iznosa 72.463 KM su obveze za prosinac 2009. godine. Zbog nedovoljno raspoloživih sredstava dio obveza iz 2010. godine u iznosu od 139.735 KM (studeni i prosinac) nije evidentiran u periodu na koji se odnosi.

Iz naprijed navedenog zaključuje se da obveze za tekuće prijenose kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi nisu evidentirane u trenutku nastanka obveze, čime je narušeno načelo modificiranog nastanka izdataka.

Ministarstvo hrvatskih branitelja iz domovinskog rata ukupno je realiziralo 932.241 KM od čega se 689.398 KM odnosi na izdatke temeljem Zakona o dopunskim pravima branitelja i 242.843 KM grantovi udrugama. Zakonom o izvršenju proračuna za 2010. godinu regulirano je da će se „Tekući prijenosi braniteljima“ i „Tekući prijenosi za udruge branitelja“ koristiti prema aktima Vlade na prijedlog resornog ministarstva. Sredstva su realizirana na osnovu planiranih sredstava u Proračunu a po zaključcima Ministra o isplati odobrenih sredstava, što nije sukladno odredbama zakona.

Grantovi udrugama su realizirani u mjesečnim tranšama na temelju podnesenih zahtjeva korisnika i iznosa sredstava koja su planirana u proračunu. Kod donošenja plana proračuna za finansiranje udruga nema prethodno utvrđenih kriterija na osnovu kojih bi se mogla odrediti visina sredstava i za šta se sredstva koriste. Sa navedene pozicije zaključcima ministra (siječanj i srpanj 2010. godine) odobrena su sredstva Nogometnom klubu Široki Brijeg u iznosu 10.000 KM kao novčana pomoć i 5.000 KM kao jednokratna novčana pomoć za troškove nastupa kadetske ekipe na međunarodnom nogometnom turniru kadeta. Imajući u vidu da nije sačinjen program utroška sredstava, niti je Vlada donijela kriterije

na osnovu kojih bi se utvrdila visina sredstava i za šta se sredstva mogu koristiti ne može se potvrditi opravdanost utroška sredstava, a posebno imajući u vidu nadležnost Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa u čijoj je nadležnosti finansiranje sportskih manifestacija. Ministarstvo nije u dovoljnoj mjeri osiguralo nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Sukladno odredbama zakona o izvršenju proračuna za realizaciju sredstava za udruge branitelja donijeti program utroška sredstava, propisati opće i posebne kriterije za dodjelu sredstava, propisati način utroška sredstava, obvezu podnošenja izvješća o namjenskom utrošku istih, regulirati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava. Sredstva odobravati u okviru nadležnosti Ministarstva i Vladi podnositi izvješće o utrošku sredstava.

4.6 Nabave, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavama u BiH

Izdaci za nabavu stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 1.180.777 KM. Strukturu ovih izdataka čine: građevine 349.417 KM, oprema 352.997 KM, stalna sredstva u obliku prava 170.724 KM i rekonstrukcija i investiciono održavanje 307.639 KM.

Za nabavu stalnih sredstava nisu donijeti programi utroška sredstava što nije sukladno članku 23. Zakona o izvršavanju proračuna Županije za 2010. godinu kojim je definirano „da se sredstava sa pozicija kapitalni izdaci za nabavu stalnih sredstava koriste prema programima utroška sredstava koje odobrava Vlada Županije, na prijedlog proračunskih korisnika odnosno nadležnih ministarstava za svoje proračunske korisnike“. Proračunski korisnici su provodili samostalno postupke javnih nabavi, a bez prethodno donesenog plana nabave sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima svih predmeta nabave.

Izdaci za **nabavu građevina** najvećim dijelom su iskazani na Vladi Županije (300.000 KM), a odnose se na nastavak financiranja kupovine stanova, koji će se koristiti za zamjenu stanova koji se nalaze u zgradi stare Osnovne škole u Posušju, a za potrebu proširenja kapaciteta Gimnazije fra Grge Martića i Srednje strukovne škole u Posušju. Za naprijed navedeno 15.01.2009. godine između Županije, stanara (sa kojima se vrši zamjena stanova) i privatnog poduzetnika (investitora) zaključen je Ugovor o prodaji stanova u izgradnji i predugovor za sklapanje ugovora o zamjeni stanova kojim je definirana ukupna prodajna cijena 1.145.850 KM, od čega se na Županiju odnosi 1.043.800 KM (dok razliku plaćaju stanari). U 2009. godini po ovom osnovu je evidentirano 500.000 KM, a revizijom iste godine konstatirano je da nije donesena Odluka Skupštine Županije o nabavi ovih nekretnina što nije sukladno članku 115. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH i članku 103. Zakona o organizaciji organa uprave u Županiji.

U okviru **nabave opreme** (352.997 KM) najznačajniji su izdaci za opremanje i namještanje (119.136 KM), nabavu vozila (90.199 KM) i nabavu računarske opreme (49.096 KM).

Kod **Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša** na poziciji **nabava motornih vozila** iskazano je 18.601 KM, a odnosi se na financiranje nabave motornog vozila, putem leasing-a. Postupak nabave proveden je tijekom 2009. godine i odabran je dobavljač „M.R.M“ d.o.o. Ljubuški, nakon čega je 16.12.2009. godine između Ministarstva i UniCredit Leasing d.o.o. podružnica Mostar zaključen Ugovor o financijskom leasingu. Navedenim ugovorom definirana je vrijednost predmeta leasinga (Passat-a B6) od 47.980 KM, sa rokom trajanja 60 mjeseci (mjesečna rata 817,73 KM) i uz troškove učešća, PDV-a i obrade u ukupnom iznosu od 11.242 KM. U toku revidirane godine evidentirani su troškovi učešća, obrade i PDV-a (11.242 KM) temeljem poziva na plaćanje avansa UniCredit Banke od 16.12.2009. godine i koji su po Planu otplate dospijevali na naplatu tijekom 2009. godine. Prezentirana je službena zabilješka odgovorne osobe da se zbog nedostatka sredstava u 2009. godini navedeno plati iz proračuna 2010. godine čime je narušeno načelo modificiranog nastanka događaja.

Izdaci za **nabavu motornih vozila** kod **Vlade Županije** iskazani su u iznosu od 27.162 KM i odnose se na financiranje nabave vozila (Audi A6) putem leasing-a. Za navedeni predmet nabave tijekom 2010. godine proveden je postupak putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda po

sustavu „staro za novo“. U zahtjevu za navedenu nabavu traženo je putničko rabljeno vozilo uz uvjet otkupa postojećeg vozila Vlade Županije (u neispravnom stanju). Na prijedlog povjerenstva kao najpovoljniji ponuđač odabran je „M.R.M.“ d.o.o. Ljubuški. Uvidom u dokumentaciju u svezi predmetne nabave konstatirano je da nije odabran najpovoljniji ponuđač po kriteriju najniže cijene jer je „Premier Febeco“ d.o.o. Mostar ponudio „razliku za platiti“ u iznosu 54.900 KM (vrijednost novog vozila 59.900 KM umanjena za otkupnu vrijednost vozila Vlade od 5.000 KM), a odabrani ponuđač „MRM“ je ponudio „razliku za platiti“ u iznosu od 58.500 KM (u ponudi nije navedena vrijednost novog vozila, a otkupna vrijednost vozila Vlade je 6.000 KM). Ističemo da procedura nabave stalnih sredstava po principu „staro za novo“ nije utvrđena Zakonom o javnim nabavama BiH. Naime u postupku nabave vozila se mora koristiti jedan od kriterija odabira najpovoljnijeg ponuđača sukladno članku 34. Zakona o javnim nabavama BiH (najniža cijena ili ekonomski najpovoljnija ponuda), dok se za staro vozilo nastoji postići što veća cijena, iz kojeg razloga se ne može provoditi postupak staro za novo. Također predmet Zakona o javnim nabavama je isključivo nabava roba, usluga ili radova, a ne prodaja istih.

Između Vlade i VB Leasing d.o.o. Sarajevo je 21.04.2010. godine zaključen Ugovor o financijskom leasingu kojim je definirana vrijednost predmeta leasinga (Audi A6) od 58.500 KM, sa rokom trajanja 36 mjeseci (mjesečna rata 1.460 KM) i uz troškove učešća, PDV-a i obrade u ukupnom iznosu od 17.502 KM.

Utvrđili smo da su na poziciji tekućeg održavanja vozila kod Vlade Županije evidentirani i izdaci u iznosu od 11.547 KM koji se odnose na izdatke opravke ovog vozila temeljem računa ispostavljenih od „M.R.M.“ d.o.o. Ljubuški (u periodu svibanj-kolovoz). **Temeljem svega naprijed navedenog može se zaključiti da nabavom vozila Audi A6 kod Vlade nije osiguran najefikasniji način korištenja javnih sredstava sukladno članku 1. Zakona o javnim nabavama BiH.**

Kod **Ministarstva prostornog uređenja** izdaci za **nabavu stalnih sredstava u obliku prava iskazani** su u iznosu 170.724 KM, a odnose se na financiranje usluga izrade studija. Tijekom 2010. godine provedena su tri konkurentna zahtjeva za dostavljanje ponuda bez dodatnog obavještenja u Službenom glasniku BiH koji su rezultirali zaključivanjem ugovora u svibnju 2010. godine. Ministarstvo je zaključilo ugovore o izradi studija i to sa: „Pincom“ d.o.o. Mostar za izradu „Studije komunalne infrastrukture Županije“ (57.330 KM), sa „IGH- Mostar“ d.o.o. Mostar za izradu „Studije demografskih obilježja, procesa i prognoza stanovništva, te sustav naselja Županije u periodu 2010-2025. godine“ (57.318 KM) i sa Građevinskim fakultetom Sveučilišta u Mostaru za izradu dopune „Prostorno-prometne studije cestovne mreže Županije“ (49.725 KM). Zaključenim ugovorima za izradu studija nije definiran način plaćanja. Temeljem ugovora dobavljači su u lipnju ispostavili račune/fakture temeljem kojih su evidentirani izdaci za navedeno, iako studije nisu bile isporučene. Ovakav način evidentiranja izdataka (prije isporuke ili izvršenja usluge) predstavlja avansno plaćanje koje nije ugovoreno i upućuje da Ministarstvo ne prati realizaciju zaključenih ugovora. Do okončanja revizije nije prezentirana dokumentacija da su studije isporučene, odnosno konstatirano je da nisu ispoštovani ugovoreni rokovi za izvršenje usluge.

Na poziciji **izdaci rekonstrukcije zgrada** kod **Ministarstva prostornog** iskazano je 18.711 KM, a odnosi se na evidentiranje računa ispostavljenih 12.11.2009. godine od Agencije Kamir d.o.o. Široki Brijeg, temeljem zaključenog ugovora 21.09.2009. godine za izradu i ugradnju sustava evidencije, dolaska i odlaska na posao i otisak prsta, ugradnju video-nadzora i vatrodjave u zgradi u kojoj je smješteno Ministarstvo. Prezentirana je zamolba nadležne osobe da se zbog nedostatka sredstava u 2009. godini izvrši plaćanje iz proračuna 2010. godine, tako da navedeni izdatak nije evidentiran u periodu u kojem je nastala obveza za plaćanje, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.

Potrebno je da Vlada Županije na prijedlog proračunskih korisnika donosi Program utroška sredstava kapitalnih izdataka za nabavu stalnih sredstava sukladno Zakonu o izvršenju proračuna Županije, a da proračunski korisnici donose Plan nabavki roba, usluga i radova sa sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima predmeta nabave.



Postupke nabave roba vršiti sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH u cilju osiguranja principa ekonomičnosti i efikasnosti trošenja javnih sredstava.

Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora u dijelu ugovorenog načina plaćanja i rokova izvršenja predmeta ugovora.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.

4.7 Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2010. godine

Vrijednost stalnih sredstava iskazana u konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2010. godine iznosi 33.971.828 KM, nabavna vrijednost 59.257.759 KM, a otpisana vrijednost 25.285.930 KM.

Na osnovu pojedinačnih Odluka o popisu sredstava donesenih od strane rukovodioca proračunskih korisnika izvršen je popis sredstava, obveza i potraživanja, a odlukama o usvajanju popisa usvojena su Izvješća o izvršenom popisu.

Vlada Županije nije donijela Odluku o formiranju središnjeg popisnog povjerenstva, niti je donijela odluku o usvajanju izvješća o izvršenom popisu. Naime, Središnje povjerenstvo za popis sredstava, obveza i potraživanja Županije, formirano je rješenjem ministra financija i isto je sačinilo Izvješće o izvršenom popisu iz kojeg se ne može potvrditi da je izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sredstava i izvora sredstava, obveza i potraživanja sa knjigovodstvenim stanjem.

Uvidom u pojedinačna Izvješća za popis utvrđeno je da su popisna povjerenstva preuzimala stanja obveza iz knjigovodstvenih evidencija, odnosno nije izvršen stvarni popis istih. Također u pojedinačnim izvješćima popisnih povjerenstava nisu data obrazloženja prijedloga za rashodovanje stalnih sredstava.

Potrebno je popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine, potraživanja i obveza Županije i isto uskladiti sa knjigovodstvenim stanjem, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH.

4.8 Tekuća pričuva

Sredstva tekuće pričuve Proračunom za 2010. godinu planirana su u iznosu od 1.000.000 KM, a prema Izvješću o utrošku sredstava tekuće pričuve ista su realizirana 999.286 KM, od čega se na tekuću pričuvu Vlade odnosi 809.186 KM, predsjednika Vlade 56.700 KM i ministra financija 133.400 KM.

Na razini Županije nisu doneseni kriteriji za uporabu sredstava tekuće pričuve sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Županije za 2010. godinu. Realizacija tekuće pričuve vršena je temeljem odluka Vlade, rješenja predsjednika Vlade i rješenja ministra financija.

Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da su se, između ostalog, sredstva tekuće pričuve koristila za: otplate dugova (300.000 KM), porodiljne naknade (44.340 KM), sanaciju, rekonstrukciju i nabavu opreme (69.950 KM), financiranje udruga (58.780 KM). Značajan dio sredstava tekuće pričuve se odnosi na pomoći pojedincima prema zamolbama koje su upućene predsjedniku Vlade i ministru financija i realizirani su po rješenjima istih. Prednje ukazuje da se sredstva tekuće pričuve nisu koristila za žurne i nepredviđene izdatke koji se pojave tijekom proračunske godine, kako je regulirano Zakonom o proračunima u FBiH i Zakonom o izvršavanju proračuna Županije za 2010. godinu.

Odlukama Vlade kojim su odobrena sredstva iz tekuće pričuve nije regulirana obaveza izvješćivanja korisnika sredstava o namjenskom utrošku istih.

Potrebno je donijeti kriterije za uporabu sredstava tekuće pričuve i ista koristiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju Proračuna Županije. Odlukama o korištenju sredstava tekuće pričuve utvrditi obvezu podnošenja izvješća o utrošku istih.

4.9 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidiranim finansijskim izvješćima o izvršenju Proračuna za 2010. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Proračuna za 2010 godinu	Ostvareno u 2009 godini	Ostvareno u 2010 godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A	Prihodi i primici	63.793.640	60.003.018	63.566.980	99,64	105,95
1	Prihodi od poreza	54.476.270	51.584.659	55.218.327	101,36	107,04
2	Neporezni prihodi	8.317.370	8.066.790	7.887.486	94,83	97,78
3	Potpore – grantovi	1.000.000	351.771	461.167	46,12	131,10
B	Rashodi i izdaci	74.803.540	73.265.531	74.868.233	100,09	102,19
1	Tekući rashodi	73.700.100	70.757.661	73.687.456	99,98	104,14
2	Kapitalni izdaci	1.103.440	2.404.212	1.180.777	107,01	49,11
3	Ostale otplate	-	103.658	-	-	-
C	Višak rashoda nad prihodima (B-A)	11.009.900	13.262.513	11.301.253	102,65	85,21
D	Financiranje (E-F)	12.009.900	2.198.917	5.703.684	47,49	259,39
E	Primljeni krediti	17.192.900	6.636.849	10.885.000	63,31	164,01
F	Otplate primljenih kredita	5.183.000	4.437.932	5.181.316	99,97	116,75

U konsolidiranom finansijskom izvješću o izvršenju proračuna za 2010. godinu iskazan je višak rashoda nad prihodima u iznosu 11.301.253 KM. Obzirom da akumulirani deficit prema finansijskom izvješću „konsolidirana bilanca stanja“ na dan 31.12.2010. godine iznosi 33.449.703 KM, a za isti nije donesen plan pokrića, odnosno nisu obezbjeđeni izvori financiranja isto dovodi u pitanje način daljeg financiranja Županije. Iskazani višak rashoda nad prihodima je manje iskazan za iznos od 8.114.608 KM koji je evidentiran u vanbilančnoj evidenciji, a odnosi se na neizmirene obveze za doprinose za obračunate i isplaćene plaće iz ranijih godina.

Također, u tekstualnom dijelu Izvješća o izvršenju proračuna za 2010. godinu nisu specificirane stavke iz kojih se sastoji iskazani deficit.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je na poziciji rashoda i izdataka evidentiran dio obveza iz 2009. godine (2.271.795 KM). Ističemo da je na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda iskazano 422.085 KM koji se odnosi na troškove iz 2008. godine iz čega se može zaključiti da nisu evidentirani u periodu kada su i nastali, što je suprotno načelu modificiranog nastanka događaja. Također je utvrđeno da dio obveza iz 2010. godine (995.842 KM) nije evidentiran u trenutku nastanka istih, niti su obuhvaćene izvršenim popisom obveza na dan 31.12.2010. godine. Naprijed navedeno dovodi u pitanje točnost i istinitost iskazanog deficita. Rashodi i izdaci nisu evidentirani u periodu kada je obveza za plaćanje nastala kako je regulirano člankom 59. Zakona o proračunima u FBiH, čime su narušena računovodstvena načela: tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti.

Obzirom na visinu deficita (tekućeg i akumuliranog), kao i obveza evidentiranih na vanbilančnim evidencijama i razgraničenim rashodima, postavlja se pitanje zašto nisu pravovremeno pokretane aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda, kao i osigurani izvori za finansiranje proračunskog deficita kako je propisano Zakonom o proračunima u FBiH.

Potrebno je u narednom periodu izvršiti analizu iskazanog deficita i poduzeti adekvatne mjere na planiranju pokrića istog sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH.

4.10 Novčana sredstva

Na dan 31.12.2010. godine na Jedinstvenom računu Riznice novčana sredstva iznose 1.016.345 KM od čega se na sredstva na žiro računu odnosi 990.196 KM. Prema Izvješću Središnjeg popisnog povjerenstva iznos od 521.415 KM odnosi se na sredstva koja se nalaze kod Herecegovačke banke.

4.11 Kratkoročna potraživanja

U konsolidiranim financijskim izvješćima kratkoročna potraživanja za robe i usluge, evidentirana su u iznosu od 674.640 KM, od čega su potraživanja od pravnih lica 441.694 KM i ostala potraživanja 232.946 KM. Ostala potraživanja najvećim dijelom se odnose na potraživanje od Agencije za privatizaciju Županije u iznosu od 153.658 KM i potraživanje po datoj pozajmici Rudniku boksita d.o.o Široki Brijeg u iznosu od 70.000 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da se za ista nisu poduzele odgovarajuće mjere naplate, a obzirom da su potraživanja starija od šest mjeseci ista su trebala biti evidentirana na poziciji sumnjiva i sporna potraživanja.

4.12 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Na dan 31.12.2010. godine kratkoročne obveze iskazane su 35.749.370 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 6.372.613 KM ili 21,7%. Od ukupno iskazanih obveza 23.330.595 KM odnosi se na obveze prema djelatnicima (obrazloženje dato u točki 4.5.1 Izvješća), 9.848.332 KM su obveze prema dobavljačima i 426.104 KM se odnosi na razgraničene rashode.

4.13 Dugoročne obveze

Na dan 31.12.2010. godine, dugoročne obveze iskazane su 10.755.315 KM, od čega se 10.635.152 KM odnosi na obveze prema dugoročnim kreditima i 120.163 KM su obveze po leasingu za nabavku opreme. Dugoročne obveze u odnosu na prethodnu godinu (5.385.778 KM) veće su za 5.369.537 KM.

Skupština Županije je 20.10.2009. godine donijela Odluku o dugoročnom zaduženju Županije u svrhu financiranja dogradnje i rekonstrukcije školskih objekata, prostornog plana Županije i općina i lokalne infrastrukture. Istom je utvrđeno da se odobrava maksimalan iznos zaduženja u visini od 7.000.000 KM i da će sredstava biti utrošena prema Programu koji donosi Vlada. U svibnju 2010. godine zaključen je ugovor o dugoročnom kreditu između Nova Banka AD Banja Luka i Ministarstva finansija, kojim je odobren kredit u visini od 7.000.000 KM sa rokom vraćanja 5 godina, kamatnom stopom od 9 % godišnje i otplatom u jednakim mjesečnim anuitetima.

4.14 IT sustav

U odnosu na reviziju IT sustava izvršenu 2005. godine nije bilo značajnijih promjena na informatičkoj infrastrukturi Ministarstva financija. I dalje računarske resurse Ministarstva čine samostalna računala i tri odvojene računarske mreže u kojima se izvršavaju tri softverska rješenja kojima su podržani procesi raspodjele prihoda (RAS), evidencije i obračun plaća i trezorsko poslovanje (FMIS). Aplikacija RAS i Obračun plaća se izvršavaju u lokalnim mrežama unutar Ministarstva a radne stanice sa kojih se pristupa FMIS sustavu su povezane u eksternu računarsku mrežu županijske Riznice.

Potrebna knjiženja iz analitike prihoda RAS sustava se automatski prenose u FMIS sustav, a nalozi iz Sustava za obračun plaća se izrađuju ručno i unose u aplikaciju riznice, na osnovu izvješća koji se generiraju iz aplikacije obračuna plaća.

Unosi podataka u sustav FMIS za sve proračunske korisnike se vrši na radnim stanicama lociranim u Ministarstvu.

Obračun i evidencije o plaćama uposlenika svih korisnika proračuna Županije izvršavaju se u jedinstvenom softverskom rješenju za obračun plaća, zamijenjenom u vrijeme početka primjene zakona o dohotku. Softver je razvijen od strane bivšeg uposlenika Ministarstva koji je i vlasnik izvornog koda programa. Održavanje i razvoj aplikativnog softvera vrši autor softvera.

Unos podataka za mjesečne obračune plaća i naknada za sve korisnike proračuna Županije vrši se u Ministarstvu financija, gdje se i pokreće mjesečni obračun i vrše kontrole. Poslove unosa, kontrole obračuna vrše tri uposlenika Ministarstva. Spiskovi isplata koji se generiraju iz obračuna u elektronskoj formi u formatu dogovorenim sa bankama dostavljaju se u banke na isplatu.

Preporučujemo izgradnju automatskog interfejsa sustava za obračun plaća sa sustavom Riznice. Osigurati pouzdano održavanje sustava za obračun plata.

Županija u svojoj organizacijskoj strukturi nema organizacioni dio sa IT funkcijama. Za poslove administriranja, razvoja i održavanja sustava se angažiraju vanjski suradnici. Raspoloživ interni ljudski resursi sa informatičko - komunikacijskim znanjima su angažirani na poslovima pripreme i unosa podataka za automatski obračun plaća.

Preporučujemo organizaciju IT funkcije u Županiji u svrhu ostvarivanja podrške IT sustava .

Uočili smo da su ugovori o konzultantskim uslugama zaključeni na paušalne iznose za period sa rokovima plaćanja na mjesečnoj ili kvartalnoj razini. Ugovorima nisu jasno definirani svi elementi poslovnog odnosa kao što su količina, vrsta i opis usluga za ugovoreni iznos. Nije nam prezentirano da se vrši praćenje i kontrola izvršenja usluga putem ispostavljanja radnih naloga i izvješća o izvršenim uslugama.

Preporučujemo da se u svrhu kontrole stvarno izvršenih usluga definiranih ugovorom o održavanju vodi evidencija o količini, vrsti i vrijednosti izvršenih usluga.

Definirati pravila održavanja sustava putem daljinskog pristupa.

Uočili smo praksu izrade pričuvnih kopija podataka iz sustava RAS i obračuna plaća, ali ne i pisanih pravila.

Izraditi pisana pravila i procedure za izradu pričuvnih kopija podataka sukladno najboljim praksama.

Uočili smo da antivirusni softver na radnim stanicama nije ažuran. Nepostojanje ažurne antivirusne zaštite predstavlja rizik od širenja malicioznog koda koji može na različite načine oštetiti resurse IT sustava.

Preporučujemo adekvatnu antivirusnu zaštitu IT sustava u skladu sa sigurnosnim prijetnjama i izloženosti sustava rizicima od djelovanja „lošeg“ softvera.

U sustavima RAS više uposlenika dijeli samo jedan korisnički nalog, a u sustavu Riznice uposlenici posuđuju korisničke naloge u vrijeme odsutnosti. Izmjena lozinke se vrši po nahodanju uposlenika. Dijeljenje jednog naloga između više korisnika znači nemogućnost uspostave odgovornosti.

Preporučujemo implementaciju kontrole aktivnosti korisnika putem posebnih korisničkih naloga za korisnike RAS sustava kao i definiranja pravila korištenja korisničkih naloga i lozinke sukladno standardima i potrebama posla.

Na unosu operativnog proračuna u sustavu Riznice nema kontrole poređenja zakonskog i operativnog proračuna. Zakonski proračun se unosi na početku godine i nakon rebalansa. Privremeni proračun se unosi kao operativni proračun. Operativni proračun se unosi za svaki mjesec posebno i to jedna dvanaestina zakonskog proračuna za svaki mjesec ako nije drugačije određeno. Na unosu nema kontrole iznosa i može se unijeti cijeli iznos zakonskog proračuna u jedan mjesec. Takođe na unosu se ne vrše poređenja zakonskog kumulativnog i operativnog kumulativnog proračuna što može imati za posljedicu mogućnost prekoračenje planiranog zakonskog proračuna, a što je u suprotnosti sa zakonom.

Preporučujemo implementaciju kontrole iznosa na unosu operativnog proračuna poređenjem sa iznosom zakonskog proračuna i ograničenjem unosa na iznos ne veći od zakonskog proračuna.

U svrhu kontrole dodjelom odgovarajućeg ovlaštenja omogućiti pristup pomoćniku ministra za operativni proračun izvješćima operativnog proračuna.

U aplikaciji RAS u tabeli procenata raspodjela prihoda nema podataka o datumu početka primjene odnosno prestanka važenja procenata raspodjele prihoda i kontrola ispravnosti primjene procenata se može izvršiti samo uz uvid u papirnu dokumentaciju.

Preporučujemo implementaciju datuma početka odnosno prestanka važenja procenata raspodjele prihoda u tabeli raspodjela u aplikaciji RAS u svrhu lakše kontrole primjene procenata raspodjele prihoda.



Uočili smo u izvješću bruto bilance iz sustava Riznice nakon zatvaranja konta na kraju godine postojanje greške na totalima, jer se stavke sa storniranim iznosima koji se po pravilu trebaju oduzimati zbrajaju i na taj način daju netačne totale, što otežava kontrolu jer stvara potrebu za dodatnim izračunima. Uposlenici u Ministarstvu su izrazili nezadovoljstvo kvalitetom izvješća iz sustava Riznice.

Izvršiti potrebne izmjene u aplikaciji FMIS u svrhu korigiranja grešaka na izvješćima.

Iako su značajni procesi u Županiji informatički podržani sustavima: sustav Riznice Županije (FMIS), RAS sustav i sustav za obračun plaća, smatramo da je potreban sustavan planski pristup informatičkom razvoju, kako bi informatički bili podržani svi značajni procesi.

Preporučujemo izradu strateškog plana informatičkog razvoja u skladu sa strateškim planom poslovnog razvoja u svrhu ostvarivanja adekvatne podrške radnim i poslovnim procesima koji se izvršavaju u Županiji i ostvarivanja ciljeva iz reforma javne uprave i osiguranja kvalitetnih servisa građanima.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Vlada Zapadnohercegovačke županije je u prilogu akta broj: 01-520-2/11 od 26.05.2011. godine dostavila komentare na Nacrt Izvješća o provedenoj reviziji finansijskih izvješća proračuna Županije za 2010. godinu i to: Skupštine Županije, Vlade Županije, Ministarstva gospodarstva i Uprave Civilne zaštite.

Dostavljeni komentari i obrazloženja data na Nacrt Izvješća su sa dužnom pažnjom razmotreni i oni koje smo smatrali opravdanim i za koje je dostavljena dokumentacija inkorporirani su u Konačno Izvješće o reviziji finansijskih izvješća za 2010. godinu.

Rukovodioc Sektora za finansijsku reviziju:

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Vođa tima:

Esma Muslić, dipl. oec.

Članovi tima:

Mujesira Cocalić, dipl. oec.

Vildana Šahbegović, dipl.oec.